

הענין באצ"ל חסד באצ"ל

Ex: 15

224-71 מעל 21 פיסות קאנוער. לאדן. מיט פיסות קאנוער. 21 מעל 224-71

[REDACTED]

זערט זאפארט געזוכט, אפערט אונסער "H".

(מפגש גלילי מיום די טרעפערן) 87-88

1000

[illegible]

פייערליכער קבלת פנים לפניך נהום סאקאלאוו

בעגייסטערטע אויפנאמע ביים וואקזאל; אקאדעמיע אין פילהארמאניע סאקאלאוו'ס גרויסער רעפעראט וועגט א"י

נאכדעם קומט סאקאלאוו צוריק ארויס אויף
דער טריבונע און הויבט אן זיין

רעדע אין יוריש

די ראיווע רעדט אז שווער איבערגעבען
זי איז געווען פיל מיט געוואנדענע פליכטן, רייך
און שטארק און איר פארם. און דער עולם האט זי
אויפגענומען אויסגענוצטענדיג וואס זיין רעדע
פערזענליכע געווען מיט אומאויספארענדע, אז מען וואל
נישט אריינפאלען אין וואס. איבעראל ווי ער איז
געצויגען געווען, האט ער געווען א מוסקעל
שטייגער ביי די יורע, האט יוריש ארבייטענדיג
לאזן דארף מיטווערען מיטן ארבייטענדיגן ארץ
ישראל.

א גראנדיעזע טור-אקאדעמיע פון „בר פוכבא“

זונטאג, דעם 19. ה. ה. פונקט 11.30 פאר
מיטאג וועט אין דעם שטאט-טעאטער, צינעל
נאס 63 פארקויפן לכבוד דעם חשבונין נאסס,
פרעזידענט סאקאלאוו אומאויספארענדע אקאדעמיע,
פערזענליכע מיט א גראנדיעזע טור-פאסט, איינ-
פאכטענדיג דורכ'ן הייזען יורישען כותב-פערמאן, „בר
פוכבא“ האט פראגראם פון טור-פאסט, וואס
וועט צוליבן חשבונין נאסס ספעציעל צוגעגרייט
זאגט צו צוויי און אלע פארשטאנדענע איבערגעסאגט
די דעם סאקאלאוו וועט אין א פארבראנג פער-
הערען די וויכטיקייט פון נאציאנאלען יורישען צור-
ווערן אין שייכות מיט'ן יורישען רענעסאנס. נאסס
סאקאלאוו איז איינער פון די וועלכע האבען אויף
די ערשטע צייטונגס-קאנפערענץ געווארענע דעם
לאזונג, אז מיר מוזן פערזינלעך די ענטוויקלונג
פון אויפמאכענדיג יורישען דור דורך דער פאזשענע
ערציהונג.

„בר פוכבא“ האט געפונען פאר נאכט צו
דעמאנסטריירען פאר דער פיהרערער פערזאן פון
אונזערע נאציאנאלען יורישען אהרען סאקאלאוו
גראפע, וועלכע האבען זיך קונדירשט געווען אלס
מיטגלידער, און האבען געווארענע די ערשטע פרייע
אין פערזענלעכע אלגעמיינע בארגען.

קבלת פנים אין „התאחדות“

די צייטונגס-ארבייטס-פארטיי „התאחדות“
ארבעט אין מארגען שבת 8 אויפער און אהרע לא
קאל א פיערליכע קבלת פנים לכבוד דעם פערזענ-
לעך פון דער עקזעקיוטיווע פון דער אונזערע
צייטונגס-ארבייטס-פארטיי נאסס סאקאלאוו.

אפגעלעגט דעם „עגלה“ פונקט פון דער נעכטיגער שטאט-ראט זיצונג

(2) אויף דער נעכטיגער זיצונג פון שטאט-
ראט האט געוואלט געטראכט יעדע
די פראגע וועגן דער אויפגענומענער „עגלה“.
נאכ'ן פערשטעלען די סאדארטונג האבען די
יורישע ראטמייטער זיך געווענדעט צום פערזענלי-
כע פון שטאט-ראט מיט א בקשה, אז דער ראיווע
פונקט פון סאדארטונג וואל אפגעלעגט ווערען,
ווייל אין דער זעלבער צייט קומט פאר אין פילדאר-
מאנע א פיערליכע אקאדעמיע לכבוד נאסס סא-
קאלאוו, וואו זי וועט פערזענלעך.
דאס פערזענלעך פון שטאט-ראט איז נאכער
קומען די ביטע פון די ראטמייטער און די פראגע
אפגעלעגט.

אויפנאמע אין „ווא“

מארגען, 7. אין אונזער וועט דער פרויער
פערמאן „ווא“ אויפגענומען נאסס סאקאלאוו
ביי זיך, אין אייגענעם לאקאל. איינטיקס-קארטע
וועט צו בעקומען היינט פון 10 א ווינער א נאנצע
סאט אין סקערטאראס, פושעוואר 2.

ענגלאנד טראקטירט וועגן די יורישע רעכט אויף
אויף ישראל, שאפענדיג א מעגלעך דאקומענט פון
קולטור, קונסט און פאליטיק, וועלכע האבען ערשט
שפעטער אין א געוויסען אומגענומענע רעפערענצן
דער פאלפארדעקלאראציע.

דאס איז געווען א אונגעווערן וויכטיגער פא-
ליטישער דאקומענט, וואס האט אנערקענט אונזערע
היסטארישע רעכט אויף ארץ-ישראל. די ראיווע
היינטיקע רעכט אונזערע וועגן אויף אנערקענט אין
דער איינלייטונג צום מאנאט. דאס איז נישט קיין
חסד, נאר רעכט, רעכט אויף א לאנד, וואס איז
צוואנגענדיג צו נישט דעם נאנצען וועגן פון אונזער
פאלקס-נעשיכטע.

די ראיווע רעכט וועגן שפעטער אויף אנער-
קענט געווארען נאך א לאנגען שטודיום דורך די
געווענענדיגע קאמפאניע קאנפערענצן פון פערזענלעכע
שטאטען, וועלכע האבען אנגענומען א איינטיקע
רעוואלוציע - א וועלכענער פאל אין דער נעשיכטע
פונעם אמעריקאנישען פארלאמענטאריעם - פאר
אונזערע רעכט אויף ארץ-ישראל.

דער וויכטיקע זאך איז ארץ-ישראל וועגנער
פון די נישט-יורישע. אבער ווען מיר האט אויפגעלעבט
נירענלאנד, האט מען זיך נישט געווענדעט דערמיט,
וואס האט לעבן וואלדער די נירענע אנערקע-
נטע, וועלכע וועגן פיל מער, ווי די נירענע
האדעס נירענלאנד איז א קולטור-געגנט, פונקט
ווי יהודה איז א קולטור-געגנט, מיר האט געוואלט
אז אין נירענלאנד לעבען וועגן נירענע, ווייל א
פארבראנג פון דער נאציאנאלער אידעע, ווייל א
האט זעלבס איז אין ארץ-ישראל. אזא סאט
טייטש וועט דורך דער קולטור-וועלט נישט א-
נערקענט. עס האנדעלט זיך וועגן דער אידענטיטעט
פון ארץ-ישראל.

אריז-ישראל קאן נישט זיין מיי דרום- פראווינץ פון סיריען. אדער א גובערניע פון עבר-הירדן

דעם לעצטען טייל פון זיין רעדע וועט מען פער-
זענען סאקאלאוו דעם
שטעלונג פון פוילען צום אריז-
ישראל-פראבלעם

עס איז פאר מיר - וואס ער - א בער-
זונדערע סאטיספאקציע, וואס אין דער ריז פון
די מלכות, וואס שטייען אונזער יעדע, נעמט זיך
האט ווער-אויפגעלעבט פוילען. עס וואלט נער-
ווען א בעלידינג, ווען איך וואל וואס אז פוילען
און א פראווינץ פון דער נאציאנאלער אידעע, ווען
אנאלט קולטור-פאלק, וואס זיין מלכות'שע עקזיסט-
טענץ איז אין מיט פון א יארהונדערטע איבערגע-
ריכטע געווארען און איזט האט עס ווערען אויפגער-
לעבט. וואל מיר ערלויבט זיין נישט בלויז אן נאמען
פון פוילישען יודענטום, נאר פון דער אלגעמיינע
צייטונגס-ארבייטס-פארטיי אויסגעווענדעט נישט קיין
אומפליענע, (כיר טיילען נישט קיין קאמפליקאציע
און פוילען נישט זיך נישט אין זי, נאר אונזער
אויפריכטיגע אנערקענע פאר דער רעקלאראציע,
וואס די פוילישע רעגירונג האט מיר מיט 5 יארה
צוריק געגעבען וועגן איר סיסטעם צו אונזער
ווערן, ווי אויך אונזער הערליכע האט דעם
אויסגעווענדעט וועלכע, פאר זיין אידעלע-
טיגע ארויסטריט אויף דער לעצטער פאלקס-רעווא-
לוציע לטובת אונזער נאך. (שטייטשע אפלאד-
מענטען).

מיר וועגן אונזע קשה-ערע, אבער ווער עס
העלט אונז, דער אונזערע ווען קאפיטאל אין
זיכערע הענער.

מיר וועגן א פאלק פון קולטור-ערענער, נישט
בלויז אונזער אלטע קולטור טראגעט מיר אין דער
וועלט, מיר וועגן אונזער טרענער פון דער מאד-
ערנער קולטור אין איר און דערפאר איז אונז
אוי וויכטיג די פערשטענדיג פון די מלכות-פער-
קער פאר אונזער נאך. אבער

אונזער בנין שטיצט זיך אויף וועלכעס-הילף

אלץ, וואס מיר בויען אין ארץ-ישראל, שטיצט זיך
אויף וועלכעס-הילף. אונזערע מאמאלע הענער וועגן
רײַן פון וועלכע קאמא סאפגעגעסען און דעריי ליגט
אונזער קראפט.
אונזער רעוויז און: פאראים! מיט אונז איז
נאס!
דער וואל דונערט פון אפלאדעס-געטען א
א לאנגע צייט. מיט'ן „המקור“.
נאך דער רעדע איז ערקלערט געווארען א
קורצע העכער, און פערזענלעכע קאמפליקאציע
אראפ פון דער טריבונע, און קאנפערענצן. די פאר-
שטעלער פון דער מאכט האבען איהם בעזוכט און
זיך מיט איהם קורץ אונטערגעוואלטען.

פילטען צו דער אקאדעמיע וועגן פערקויפן
צו דער

אקאדעמיע אין פילהארמאניע

אין געוועזען א געוואלדיג גרויסער עולם, רעדע-
נאמען פון צעהנדליגער פערזאנען און פארשטער-
הער פון דער וואקזאל-וועג און ארטינער סאכט:
ווער-וואקזאל-וועג דער וואקזאל-וועג, דער שעה פון
קארפוס געווענאל פאלאמאס, שטענדיגער סטא-
ווער-ווער-ווער דער וואקזאל-וועג, א. א. א. פערטעל
נאך 9 א ווער פערזענלעך זיך אויף דער טריבונע
דאס פערזענלעך פון קרדיטור, דעם „דער וואקזאל-
פאלאס, פערטעל ב. איינטיק, לאמיר א. יאקאל,
נאכדער, דער לעצטער און דער נאסס די נאסס
סאקאלאוו מיט זיין סאכטער דער צעלינע סאקאל
לאזן דער עולם ארבעט אין פארן נאסס א-
וואקזאל-וועג וועלכע ווערט עטליכע מינוט, דער ארבעט
טער פון „בר-פוכבא“ שפילט דעם פוילישען וואל
און העכער און דער וואקזאל-וועג האלט א קורצע
ערעפגענונג-ערע.

ער בעגרייט דעם חשבונין נאסס, וועלכער
איז אויסגעוואקסען אויף דער פוילישער ערד און
האט געווען צו געווינען פאר דער פערזענלעך די
סימפאטיע פונעם ריטערליכען פוילישען פאלק, ער
דערמאנט, אז די פוילישע רעגירונג האט פיל
מאל אויסגעוואקסען אפציעל, אז זי שטיצט די יד-
דישע שטערענע צו א נאציאנאלער היים אין ארץ-
ישראל. דאס פערטעל פון דער מאכט
און ערטיילט האט ווארט דעם נאסס.
נאסס סאקאלאוו ווערט שטארקע אויפגענו-
מען, ער הויבט אן זיין רעדע אויף פויליש.

די רעדע פון נהום סאקאלאוו

נאסס האט היינטער די מערען און האט געשאפען
נייע יורישע ישיבות.
אין מיט פון די עטליכע יארה, וואס וועגן א
מינוט אין דער נעשיכטע פון א פאלק, האבען מיר
געשאפען די הערער פון א יודישער
מלכות-שאפט

אפער די בעסטע קערנער, ווייל איבערגעווענע
מיר האבען אויסגעוואקסען א פוילישע נעץ פון שווע-
דורך דער אויפגעוואקסען א פוילישע נעץ פון שווע-
פאלטענדיק און דאס. מיר האבען געשאפען
א נאציאנאלע סאטיספאקציע, וואס מאכט געווענ-
דאס לאנד, דעם פארקן און וועג איינמאניגער, עס
האט אויסגעוואקסען די אלטע הערליכע שפראך,
נישט אין די קאמפליקאציע און די לאפאראטאריעס פון
די געווענענע, נאר אין מיל פון די קערנער, די
טענער פון יענענע נאכאמט און פון יענענע
קולטור האבען ווערען אויסגעוואקסען. דאס איז דער
אויפגעוואקסען פאל אין דער נעשיכטע, ווען אגאלטע
נישט-געווענע שפראך איז ווערען געווארען א
פאלקס-שפראך.

די שפעטערע ערענישען וועגן וועגן פון דער יודישער
מלכות-שאפט וואס וועגן זיך און שטיצט זיך צוואנען א
זינעל צו זינעל שאפענדיג א גרויסע און הער-
ליכע בנין צום וואס פון דער צייליאנע און פון
אונזער אנטויל אין אהר.

דאס וועגן אונזערע דערגרייכונגען, אבער
האט בעזונדער אונז נישט. מיר געהען ווייטער.
דאס האבען ווערענע וועגן דער יודישער נאציא-
נאלער היים. מיר שטרעבען אבער צו שאפען

א היים וואס וואל קאנען ארייננעמען מיליאנען יודען

אויף האט קלינע בעלונגען קאן זיין א לאנד פאר
מיליאנען, און ארץ-ישראל איז מכלל דער צור-
מאכער האט דאס ראיווע קלינע לאנד פערשאפען
מיט א הייטער זון און מיט א פריכטבארען באדע-
לע קלימאט פון דער וועלט וועגן דא קאנענענע-
רייט. עס סאט בלויז אבהענגיג פון אונזערע מענש-
ליכע כוח, און ארץ-ישראל וואל ווערען א מידע-
רעלען. איזט און אין ארץ-ישראל קאנענענענע
די ערשטע פון דעם יודישען פאלק, אונזער אפציעל
אין צו ברענגען ארץ-ישראל צו אלא צושטאנד,
אז עס וואל קאנען טראגעט די גרויסע לאסט פונעם
נאנצען יודישען פאלק. האט און אונזער פראגראם,
וואס ווערען קאן עס לייענען זי א ספר השתתף. דאס
ראיווע פראגראם איז נישט געשריבען אויף קיין
פאפיר. עס איז אבער געשריבען דורך דעם שיקאל
פון אונזער פאלק.

סאקאלאוו געהט דאן איבער צו שילדערען די
פאליטישע יסודות, אויף וועלכע עס שטיצט זיך
האט ווערען פונעם ארץ-ישראל-אויספא אלס נאציא-
נאלע היים פאר יודען.
מיר שטענען אונטערן שוין פון די גרויסע
קולטור-מלכות און אונזער דער מאנאטישער-
וואלונג פון ענגלאנד, צו וועלכער מיר האבען
צוריק 300 יארה האט דאס איבערגעוואלטען

שון וואס האלט 4 א ווינער האט זיך
ביי דער באה

אנגעוואקסען אומאסלען א גרויסער עולם, וואס האט
געוואלט סאפל פנים צו זיין דעם חשבונין נאסס פון
וואקזאל-וועג נאסס, דעם פערזענלעך פון דער אל-
געמיינע צייטונגס-פערזענלעך עקזעקיוטיווע די נאסס
סאקאלאוו. וועגן נעקסטען צעהנדליגער רעדער
נאמען פון פערזענלעך צייטונגס-פערזענלעך, האנדלע-
רעלען און סאדארטונג פערזענלעך, ספארט-געווענענע קול-
טור אומאנאליעס א. א. א. מיט פארגען און בלויז
קען. דער מענטשן שטראם האט נישט אויסגעווערט
אין שוין ארום 4 א ווינער האבען אויסגעווערט פער-
האנדלענען און טויזענטער מענטשן וועגן נאך
פליבען אויף יעדער זייט וואקזאל.

ווען דער צו און אנגעוואקסען האט דאס פער-
זענע פנים אויסגעוואקסענע און די פערזענ-
לעך פון דעם „דער וואקזאל-וועג, פערזענלעך פארשט
סימאנא (מיטגליד פון דער יודישער אגודע) פונעם
מ. ה. דאס פאלקס-וועג צו ליטוין א. א. א. פערזענלעכע
דעם חשבונין נאסס, וועגן די פרוגדעלעכענע
האבען איבערגעגעבען קורצע מיט ברויטען דער ריז-
נער עולם האט דעם נאסס פערזענלעך מיט אויס-
געשרייען „וואקזאל-וועג“ און האט איהם בער
גלייט מיט אפלאדעס-געטען. און דער פערזענלעכע
פון די רעלענאנציעס איז פערזענלעכע סאקאלאוו
ארויס צו די אפוארטענדיגע אויסאם אין אן אונד
סער הייליגע אויסגעשרייען פון גרויסען עולם, וואס
האט דערגרייכט פון 10 טויזענער און אפגעווארען
אין גראד-וואקסען אין אונזען איז אין פילהארמאניע
פארנעקומען א פיערליכע אקאדעמיע.

שון מאנאט איז געווען בעזונדער, אז אלץ

די רעדע פון נהום סאקאלאוו

ערער אינפארמאטאר שטעלט זיך קורס-בל
די פראגע, צי קען ער ארויספירען זינע אידעען
אין לעבען, און צי וועט זייער פערזענלעכע נישט
זיין שערליך פאר אנדערע. דאס איז געווארען אויך
פאר אונז א פראגע ערשט, דאן ווען מיר וועגן
געווארען א פאליטישע בעזונדענע מיט פאליטישע
צילען, דאס איז געווען ווען דער הערעל האט פאר-
מאכט דעם נייעם מאדערנען צינאנס.

און ווען מיר האבען געשטעלט די פראגע
פון אונזער ווער-וואקזאל-וועג פאר דער וועלט-פאסט
ליכטיק, האבען די רעזידענע פאסטארען זי בער
שטענען. ווען ס'האט זיך געהאנדעלט, וועגן
ערלעגנע ענינים פון די שוואכע און געווענענע
פערט אונז א פראגע ערשט, דאן ווען מיר וועגן
מאלדען. מיר האבען אויך געשטיצט די ארבעט
און ארבעטער. און דער וועלט-טריבונאל האט דער
פאראנטווארטלעך - פאר ארבעט, ארבעטער -
פאר ארבעט, יודע - פאר יודע.

אין דעם אפאסטאלענעם פון דער מיטע
פונעם אינטערנאציאנאלען פירדען איז אונז יודע
געוואקסען די ראל נישט פון קערנער, נאר פון
אויסגער. אונזערע בעזונדענע וועגן געצילטע נישט
אויף א שלום פון א נאכטער רעגירונג, נאר אויף
א שלום, וואס דאס ארויס שווייט פון די שטערענע,
אויף א שלום פון ארבייט, פון טראגעט.

מיר האבען אריינגעפירט קיין ארץ-ישראל
זינט דער פאלפארדעקלאראציע 75 טויזענער יודען,
זינע קרעפטיגע ארבייטער, סירוב פון זי אוועק
קען, וואס שטענען אונטער דער פאלק פון דעם
היינט שוין און דער וועלט פערקאנט „הילף“.

מיר האבען נישט ארויסגעשטויסען די איינגעבוירענע

און נישט צוגענומען זייער ערד, וואו עס איז ענט-
נעווען אין דער שטאט, וועגן מיר ארויס היינטער
דער שטאט. מיר וועגן נישט געפליבען אין יא,
וואו מיר וועגן זינעל אהרע אלטערס-מילכיקייט,
נאר פון דעם ארויס אויף דעם ארטינען פערט,
וואו עס האט פון אונזער ארבייט ארויסגעפליקט א
בי ירושלים, וואס הייסט פילאכי.

שוך דער ערשטער דור פון אונזערע קאלאני-
זאטארען, נאך ווייט פאר דער פאלפארדעקלאראציע
און דעם מאנאט, איז געוואקסען אויף דעם ראיווע
וועג און האט מיט זיין שווייט און מיר אויסגעוואקסען
אין הילף פערט א נאציאנאלער דארף - פחה
פחה.

און וועגן מיר געקומען קיין היפה, און די
ראיווע שטאט פון דער צוקונפט וועגן מיר אויך
נישט געפליבען אין די טהאלען, נאר מיר וועגן
ארויסגעקלעבען אויסן פארן און אויסגעוואקסען דעם
הייר-הייר, די מאיגעטע פונעם כרמל וועלכע די
נאציאנאלע געווענען אין ווערען ווייטע און איזט
אין די פערקערטע געווארען אין א קאנפערענצ
געשטאמט.
און אויף אויף דער נאנצער לינע, אויך אין
ירושלים וועגן מיר נישט געפליבען „בחן ההמשה“,
ווייטען די אלטע היסטארישע סאקאלאוו, מיר ווער

**די מעכאנישע
שלאסער" און שווייטער"**
פיהרס אויס זעכסליכע מעשין-רעפער-
רעטורען, שווייטענען, צופאסטונג פון
מעשין-טילען מיט געווענענע און
:- נעמען ביליגען פריי :-
J. REDER, Łódź
11 קאנסטאנטינער 11 (ווען זאכענדיג)
פרייטאג-וואונונג: גראנסקא 20.

אדון מרדכי, אדון פנחס, מיט רעם אפגען
 און א פאלק, דאס הייסט דאס הייסט לידען,
 הארמען, אונזער קאמפיוטער קוקען אין די גריי-
 פונשער פון דער היידקליכקייט אין פון דער
 פט.

מאז קאמיסיע וועט דארפן זיין אונזער העכער
נאציאנאלער טרובנאל אין פאלעסטינא און
אייסדערען אלע צדדים אומפארטייליג. שוין
נאר אליין, ווייל פון דער אומפארטייליקייט
טאמא אונזער שיקונסט אלס א פאלק.

ויהי נאך אלעמען קען א פאלק נישט בייען
 געקומען ווירן בלווע שטאמען פון דער געד-
 ארט, ווער שטעכט א פאלק וואס וועט נאך
 לאנג אפילו נאך דעם ווי מיר וועלען האבען
 די מע פאלעשטינע סווען לעבען אינעם גרויסען
 פארנעמעדיג גלייכהייט און געזעכטניקייט צו-
 פעלקער.

אזא קאמיסיע זעט קענען אומפארשטיאנע
זערען אינווערע גענער, אפילו זען זיי זעלען
ערהייט נישט זעלען ויך שטעלען פאר איהר
ש.

און ס'ר האבט זיך, אז ס'זאל נארגנישט אהן
גלייך אזא קאמיטע אויסגעלויבען. אונזער
זי און נאציאנאלען לעפען איז ס'אקט נישט נאר
אפער אז אלע אונזערע פארטייען און שייך
(און אויסנאם) זענען נאך דא די ליכטיגע
גלייכקייטען, וועלכע קענען קוקען דעם אמת
די אויגען אהין; און זיי וואלענען צוזאמען געקענט
דאס גרויסע נישטערשראקענע הארט, און
זען עס נויטיגען זיך אצינד אלע שייכען און
זענענען פנים יודישען פאלק, וועלכע ווילען
א נארמאל דייטש לעבען און הויבען אן צוויי
און זיי מעגליכקייטען צו פארזירקענע דעם
אל. —(8):—

אז האט געוויסען פונם יודישען פאלק פיהרש זי יי
א ליכטיגער זייל.

אמ יי מאראלישע פיהרערשאפט געפינען מיר
אצינד נישט, נישט ביי וויסמאנען. נישט ביי זשא
פאטונסקי, נישט ביי דער „רוזאנאיש איירושענסי“
און נישט אפילו אין פראפ. איינשטיינס אפטע צייטן
מישע ארויסטרעטונגען.

מיר פערשטעקען נאכץ גוט זייערע שטאנדר
פונקטען, זייער גרויסע איבערגעגעבעהייט און נאמען
זייען. אפער דאס יודישע פאלק רעדט נישט
דורך זי.

זי ווארומען נישט. זי וועקען נישט דעם גליי-
בען, זי וועקען נישט מיט דעם ביז וועלכער קומט
באר ווען א פאלק שטעהט אונטער דער פלייצע אין
זאנט : רוף.

און דעם מאנעל אין מאראלישער פיהרער-
שאפט אין פולען אין נאכגען גלייכען אין דער
גערעכטטיקט פון דער גרייכער ארבייט וועלען
אונז נישט געבען דרעפארמען פון די פערשידע-
נע אייגענליכע קאמיסיעס, ווי גינסטיג זיי זאלען
פאר אונז נישט זיין.

מיר הארפען האבען אנהייגען זידישע אים-
פארשונגס-קאמיטע אין פאלעסטינא. זעלכע זאל
מיט דער גאנצער אסאךער אונטערזייטקייט פון
א פאלק, וואס שטעלט אויף א טראגשען שוידרעג,
אויספארשען אונזער לאנד אין פאלעסטינא און דא
אויסזוכטען לעבא.

אין נויכע וועלען מיר מסתמא הערען שוין
דעם בעריכט פון דער קאמיטע ווענען די לעצטע
געשעהענישען אין פאלעסטינא. צי דער בעריכט וועט
זיין פארטייאיש צי לייניש, נאר אינגאנצען צו-
רירען וועלען מיר מסתמא נישט זיין מיט איהם.
און ס'קען זיין, אז נאך דער איינטיגער קא-
מיטע וועט ענגלאנד שיקען נאך א וויכטיגערע
און איינפלוסיגערע קאמיטע קיין פאלעסטינא,
ווי ס'האבען עס שוין געפארערט אוועקע בעריה-
מ'ע און איינפלוסיגער ענגלישע שטאטסמאן ווי
לארד, באלפור, לארד רושארדש און גענעראל
סטנס אין זייער בריף אין די „טיימס". ווערליג
דעם איינטיגען פראקטיצער ערקלערונג אין פארלא-
מענט ווענען דעם היסטארישען בריף, און ווערליג
די קאמנטארען, וואס ווענען געמאכט געווארען
אין דער פערמאנטאריאטיווער ענגלישער פרעסע זייער
נגען איהם, קען מען האפען, אז ענגלאנד וועט בער-
שטימען נאך א העכערע קאמיטע, וואס וואל בער-
סער און טיפער חזק וורדש זיין די אראביש-יהודי-
שע בעציהונגען אין פאלעסטינא, און ווי זיי להבא
אויספערערען. און מען קען זיך שוין פראגנא-
צירען, אז די נייגע קאמיטע וועט שוין בעשטימט
זעהן, און מיר ווענען שוין ווערען אויך פון איהם
דעם בעריכט, וועלען מיר — די יודען בכלל און
די צייטונגען בפרט — פון איהם זיי שוין איינ-
נאמען צופירען?!

אין קאמביע קען זיך אפיסל פרייזליכע
צו די מאכער, אנדערע צום ציונים. עס קען
זיך האנדלען אין ניואסקע, פערשידענטישע, הגם
וויכטיגע, אבער נישט אין גרנדליכע פאליטישע
פרינציפן. דער גרד וועט אבער בלייבען דער
זעלבער. צייטוועיליגע תנאים און פערשידענע
קענען רעקאמענדירט ווערען פון די קאמביעס,
אבער אין דער געזעצטע וועט די לאגע אפשר
זיין די זעלבע.

און נישט די יודען בכלל און נישט די צווייטע
טען בפרט וואס גרינגער זענען אויפ'ן הארצען
און ליכטער אין די אויגען.
די ספקות וועלען בלייבען די ועלפע און די
אויפפראהונגס-ארבייט וואס נישט אנגעקוקט גארמאל
גאר שפאמזיג און גערועזען.

ווילט זיך פרעגן: „נישט-פאליטישע“ אפער
פראגע: פאר וואס זאל דאס ירושע פאקס אלץ
בכחור נישט שיקן א/אזאספארשונגס-
אמביטע פון פאלעסטינא?

די לאנג אין פאלעסטינא איז געקומען צו
דער שטופע, צו רעדן על פרשת חקת, ווען ס'איז
גויען, אז דאס יודישע פאלק אלס גאנצעס (ווי
ווייסט איר בענערדיק איז נאר מעגליך צו פערזיידן
לייט) וואל נעמען צו פראגן חוקת ודורש זיין
און וואק נישט ארטאדאקס אז ווי אז נאנט פאלק.
פאר וואס וואל דאס יודישע פאלק נישט שוין
קען אומצוגעבן קאמפער קיין פאלעסטינא, וויסן
וואל אומפארשען די לאנגע צווייט, און פנימה
וואל אפער פאר דער נאכער וועלט?

טייל עס מוז איינמאל פאר אלע מאל פאסט
 געשטעלט ווערן: די צווייטע וועגן פאסט, די
 גרעסטע נאציאנאלע פארטיי איז אסאך מער
 דאך נישט דאס זעלבע ווייניג פאלק. נאך מער:
 מען קען אפילו זאגען, פל ישראל יש לו חלק פארץ
 ישראל, יאָדער דאך, ווי קריטיש און געגענדיג
 אפילו ער זאל נישט זיין צום ציוניזם, האט דאך א
 אייגענעם זען אפילו נאר א סאטויסמאטאלען
 — א פאלקסמאטא, אפער דאך קען קיינער נישט
 זאגען, אז אלע זיען זענען צווייטע.

און דאך קענען די ציוניסטען איר דאס גאנץ
צו זייען פאלק און געוויסע פונעם יודישען פאלק
נישט זייען פאלקסטומ. נישט נאר צוליב פראק-
טישע מאמענטן, נאר הויפטזעכליך אפשר צוליב גייס-
טיגע מאמענטן געטשען אנטוועקן, אזוי אז זאגן
פערזענלעך לעצטענס איז עס קלאר געארענט: די
ציוניסטען, די יודישע פאלקסטומ, דאך האבען
נישט נאר די מאטעריעלע שטיצע פון אלע יודישע
שיכטען, נאר נאך מער די גייסטיגע און מאראל-
ישע שטיצע פונעם גאנצען יודישען פאלק.
מער, טוענען מאל מער, ווי די פערזענלעכע
דעקלאראציעס דאך זיך איצט דער גענום שטי-
צען אייפן געוויסען פון א גרויס פאלק, וואס איז
דערנעבן אונזען אלע שבעה מידות פון גלות און
גלייכע נאך אלץ און סוף נאך אלץ געלעבען איינע
אין פון אמת און יושר.

אין ויל דערמיט חילת נישט זאגן אז די
צייטסטען האבען לעצטענס א שלעכטען געוויסע
אדער אז זיי צווייפען אפילו אין דעם יא דער רוב
מין זיבן פנים יורישען פאלק גלויבט אז דער
ניטצונדנדיקס זאן איז אירעאטוס פון זייער אר-
בייט זאן פאלעסטיא. חילת. אבער דאך מוז מען
מירד זיין אז צוצוואנדענע שטימען פון ספקות הא-
בען זיך לעצטענס אריינגעגלייבט אין אונזער נא-
ציאטאלער אידעאלאגיע.
שיין די אלע קריחות וואס זייערען פון אונ-
זעסטענס געפראוועט זיגען דעמאקראטיע זאן דער

די דער'הנ'עס אן איטאליענישען אפיציר. די ער'ליכע האט דאן בערגיש אינצורופערט, צווייטע האט ערקלערט, אז זי שטעלט אין שווערע קעמפונג דעם פלאץ אים'ן מיטעללענדי. עס אין - דער אינצידענט איז דערשטיקט געווארן.

דער צווייטער פאל איז געווען, ווען דער
שער דיסטאנטאר פאנגלאס איז אריבער די
אריינש גרעניץ און גענומען פערזאנלעכע דאס
אויך דאס מאל איז דאס פייער, א דאנק
אקציע פון פערקערבונד, שנעל פערלאשען
רען.

דער סך הכל איז נישט קיין רייכער. אָבער ווען מ'זעהט אין אַכט די אינגעהייערע סען פון אָבערערמערקטן, האָט און אונזער מיט וועלכע די מלךער זענען אַרויס פון טריג און ביי דער פּאָסטעטן פון וועלכע מ'צומוט דעם מעלקערבונד בויען, — מוז אָבערזענען די גרויסע פּאַזיטיווע בעדייטונג דער אינטערנאַציאָנאַלער אינמיטטזייע אין

דער פעלקערבונד איז דאך געוואָרען דער
פֿאַרער באַדען, אויף וועלכען עס געגעבענען
י פֿאַרנאָטונאָרטליכע פֿאַרשטענדער פֿון מליכות
פֿערינגען, וואָס זיי קומען אין בעריהרונג,
ען קאַנטאַקטען און בעציהונגען, טיילען מיט
יינגען; דאָס אָרט, וואָס ס'ווערען אויסגע-
ן די געגענויטיגע אַלייטשע חשבונות.

אויב קיין גרויסע פאליטישע ממשות האט די
ברייגע ביז איצט נישט געברעכט, איז זי
עוואָרען אַ וויכטיגער מאָדלישער פּאָקסטער,
ט צו וועלכען עס ווענדען זיך דאָך רי אַזי-
וון פעלקער, וואָס מיהלען זיך בע'עוהל'ס.
אַס ווייטער די מענשען וועלען שוועק פון
עסענס פון גרויסען קריג, וואָס מעהר עס
אויסגעלייטערט ווערן די גאָך קריגסאַטמאָס-
וועס אַלץ מעהר וואָסען דער אַויטאָריטעט-
י בעדייטונג פון פעלקערבונד און זיין רעפּ-
גערעכטציגנאָלע חירקונג.

געשטעלט אָן אַ ווייט טון דעם בנין און אין דער
אויפֿלייטער שטעלונג איז זי געבליבען ביז'ן היי-
טיגען טאָג.

דער הייז פון ווילסאָנ'סן איז געווען קלע-
מאָסאָ. דער פּערשטאָרבער פּראָצעדורסער, סאָ-
טער פון נצחון". ער האָט זיך פון אָנהויב אָן בעצוי-
גען מיט דעם ספּעסטען סקעפּטיציזם - וואָס איז

אפרייגטנס געדענק אין זיין נאָמער - צים איז
העלען אויסוויס פון אמעריקאנער פראפעסאר. צו
די צאָהרייכע אנעקדאטען, וואָס ווערען דער-
צעהלט וועגען "איבער", קען געהערען אויך זיין.
ענטפער אויף דער אינטערעסאַנטע אין פראַנצויז
זישען פארלאַנגענס וועגען גולד פון פּעלקערבונד
(ווען די דאָזיגע אינסטיטוציע האָט זיך נאָך געפון-
גען אין סטאָדיום פון שטאַטנאָ):

— וואָס, סעלעברונד ? — האָט דער זקן זיך
געמאכט ווי איבערראשט פון דער פראגע, — אַך,
יא, דער סעלעברונד ! מיר האָבן עס איבערגע-
געבען אין אַ קאָמיטע פון פראַפּעסאָרען... זעהר
גוטע פראַפּעסאָרען, אויסגעצייכנטע מענטשען...

דער פעלקסרובונג איז רעפליזירט געווארען
אין יאָהר 1920. ווען מיר בלעטערען שוין די
פאליטישע געשיכטע פון דער וועלט סײַ דער
צייט פון דער צעהן יאָהר, וועלען מיר כמעט קיין

אדער יענעם ווינקל פון ערב-אלעס זאלען נישט
 מ'רעדען די שטאלערנע מכשירים, וועגען וועלכע
 מ'האט געמיינט, אז זיי זענען שוין פערשווערען
 געווארען אונט אירענע נאצי אקט און אומזוכע.

מען זיך צוצוקוקען צו נישט זעהר דערהויבענעם
בילד, ווי די פאלקער-ליגע האט אנהעמטסיג גע-
שוויגען, אדער זיך געמאכט נישט זעהן, ווי דאס
פאלקער-רעכט ווערט ציטראטען, ווי ס'גיסט זיך

בלוט. דעם פעלקערבונד איז דערוויל נישט גע-
לונגען צו מאַכען מעהר אַדער העניגער וויכטיגע
שריט אין דער ריכטונג פֿון דער באמת רעפּלער
צוגישטמאָונג פֿון קריג-סכנה : אין דער ריכטונג

פון אלגעמיינער ענטוועפונג, וואס דאס דערפון דאך
זיין די יסודות פון וועלט-שלום. אס די ארבייט
געפונט זיך נאך אלץ אין סטאדיום פון מארבירע

די איינציגע סאטמער פון פאקער-בונד ראש
 יאן גלייכצייטיג א יובילעאם-דאסע: ס'איז גע-
 ראדען פונקט 10 יאהר זינט צום ערשטען מאל
 זיך צוגאפגעקומען אין קאנסטיטואירט דער
 עלקערבונד, צו וועלכען עס האבען דעמחילה גע-
 נערט 37 מלכות, זיגער אין דער וועלט מלחמה
 און נייטראלע.

דער פֿעלקער-בונד האָט געהאַט אין האָט
זיין היינטיגען טאָג הייסט אָנהענגער און גע-
פֿיר, אָדער לֵכֶּל הפחות סקעפטיקער.

דער ענטוויקלט פון פערקערבונד, זיין טרוי-
מער אין שפער איז נפוען דער פערשטערפער-
רעזירענט פון די פראייניגטע שטאטן וואוירא
וילסאן. אין זיינע שעהנטע חלומות האט ער גע-
זעהן א פערשטערפער-רעזירענט פון די פראייניגטע שטאטן וואוירא

עקן אָט די צומיינשאַפט פון פעלקער, די סרייבן-
ע, פון וועלכער עס וועט זיך טראַגעדיע דאָס שלום-
אָרט איבער דער וועלט, דער סרייבונג, וועל-
ער וועט משפּט'ען שולדיגע פעלקער, גערעכטיג

[illegible]

וויסערט געפיהלען ער האט אוועקגעטראגען
וויק קיין אמעריקא, אפמאכערענדיג פון רושינגען
עלעקטריפארט נאך דער פארנווערטאלער קאנאל-
גאס - דאס איז מיילרוויי בעכאנט, מיילרוויי

אָס פֿר זיי מיטגענומען מיט זיך אין קבר אַרײַן.
ער ברויטער אינטערעסען-מאַרק און אינטערעסען-
אַנדער, וואָס האָט זיך אָפּגעשפּיגלט פֿאַר זיינע
זינגען אַלס אױס- אין נאָכשפּיל. טון פֿעלקער-גע-

אָנגעזיגט דער האַרץ פֿאַר אַלע זינן
וועלכע ער האָט מיט זיך געברענגט צו ווייסן
דאָס איז אַ פּאַקט מיט אים — און אַ גרויסע היסטאָ-
ריע.

ען צו איראקע מיט דער אירעזי פון פעלקער-
ונד און מיט'ן דראגנ די אידע צו פֿערווירקלי-
ען אין רעאלען לעבען, אז שמעריקע האט זיך

Dr. J. HERSZFINKIEL
med. J.

מעציאליסט מאר קינדער = קראנקהייטען
צוריקגעקומען

צמט צן פון 9 - 10 פריה און פון 3 - 5 נאכמ.

Dr. J. HERSZFINKIEL
med. מרצה ציטליס מאר קינדער - קראנקהייטען
צוריקגענומען
זאמאנדוקא 15 טעלעם. 111-87
זעטט זין פון 9 - 10 פריה און פון 3 - 5 נאכמ.

סאוועטישע באטאניקער פראדוצירן
א נייעם סארט תבואה, וואס וועט
געבען א גרעסערע גערעמעניש

מיט א צייט צוריק האָבן די צייטונגען פֿון
 רוסטע, אז אין דעם פאמאנישען לאפאראמאריס
 אין מינסק האט מען געטויקעלט א נייעם מין הכוזב
 וואס שטעלט מיט זיך פאר א פערמאנינגט
 וויין אין קארן. דער נייער מין הכוזב האט איבער-
 גענומען פירושט די מעלות פון פירע, עלטערען;
 גער אז רייכער אין שפייזמאסעראלען אין גיט
 גרעסערע גערעסטיגען ווי קארן; אין וועג די
 געוויינטע קערנען לייען אין דער ערד, קענען זיי
 איינמאלען א גרעסערע קעלט, ווי וויין. נאך א
 געוואלדיגע מעלה האט דער נייער מין הכוזב האט
 גער גיט א גרעסטיגע, וואס איז דאס מאל אזוי
 גרייס ווי די גרעסטיגע וואס עס גייען וויין.
 דער קארן עס אז הייסע, אז די געטויקלונג פון
 אס דעם מין הכוזב איז שוין געבראכט געווארען צו
 א שטופע אז אין א יאהר אדער צוויי ארום וועט
 מען קענען מיט איהם פערזייען ווייטע פעלערע
 וואו אין עטליכע יאהר ארום וועט ער מיט זיך איינ-
 נעמען איינשטופען די איינטיגע וויין און קארן.

וְהָיָה דָּאָס זאָל זײַן אַסאַם, וואָס עס געפֿאַרשט
מיט זיך אַ גאַנצע רעוואָלוציע אין דער אַנטיקל-
סור. דאָס מיינט, אַז אײַן עטליכע יאָר אַרום
וועט מען האָרען פֿאַרשײַטענע דרײַ מאל עײַנגע-
לאַנד ווי אײַסטער כדי אַרײַנצוקריגען די זעלבע
דאָס הױזות. דאָס מיינט, אַז מען וועט זיך אויף
שטארק נישט האָרען יאָגען נאָך כערטשע פֿעקסימ
גאָנצע, און איר גאַנצע אַנטיקלסערעלע עמענדיקס
וועט פֿאַרײַטגעד פֿאַראײַנפֿאַסט זײַרען.
זי אַט די נײַעס, וואָס שטאַמט פֿון סאַזיע-
רסלאַנד, און אַנפֿאַנג, האָרען נישט, וועלכע מיר
נישט, פֿון מיר וועלען נישט האָבען קיין פֿעהר-
אַנטיקלסערע פֿעסעסטינגען, קעגען מיר אין דאָס
נאָך נישט זיך זיכער, פֿענליר און דאָס האָבען זיך
אַרײַנגעגעבן אײַנפֿאַרטרייבונגען, אַפֿער אַדאָרשני-
ליך און אַז עס צו דער עקסטרעם שטופֿע, ווייל עהנ-
דיכע רעוואָלוציאָנען זענען שוין דאָרגרייכט געוואָרע
אין סך מאל. ווען עטליכע רעוואָלוציאָנען האָלטען
נישט שטאַפֿענע געוואָרען פֿון צײַטען צײַט, וואָלטען
מיר נישט געוואָס אויף פֿערשײַנענדיגע מינים
הױזות, גרינסען, פֿרוכטען, בלומען און אַנדערע
פֿלאַנצען, ווי מיר האָבען קאָס פֿון היינט צו טאָג.
און איר פֿולצײַטע און אַנדאָרטערעלע פֿלאַנצען, וואָס
מיר האָבען היינט צו טאָג, זענען געווענליך דויער-
האַפֿטיגער, געהעגער אײַפֿן אײַסועה, געשטאַקער,
אין מען, האָרדאָפֿטער, אלס שפּוין און נײַפֿען גרע-
סערע רעטענאַטען, ווי איר אַרעגלעכערען פֿון די געל-
פֿע פֿלאַנצען מיט עטליכע דרום.
די מילדען און מעטערען, וואָס זענען אָנגע-
ווענדעט צו פֿאַרדרייען אַ נײַעס מין פֿלאַנץ וואָס
זאל אײַפֿערנעמען פֿרוכטען די פֿעסערע אײַנגענאָס
אין פֿון וועגן עטלעכע, זענען פֿערשידענע דער-
היינט מעטאָד און אַז:

אלע העכערע מיטע פלאנצן, צו הערנען
פלאנצונען מיין די פרוכט-פייער, תבואת און
גרינען בליהע אין א וועיניש פרייאר פון ווער
געפן. דאס הייסט, אז עס קומען מיין ווי ארויס
בלומען. די בלומען קענען ווין גרייטע און פון
שערשדענע קאלירען, און סאמל זענען ווי זעהר
קליין, און דער ארומנעטליכער מאן פגעקוקט זי
נעמט, און בלייבט זענען די נעשלעכט-ארגאנען פון
די פלאנצען, און יעדע בלוט טראגט אין זיך די אר-
נאמען פון פירע נעשלעכטען. איין צענטער איז דער
ווייבליכער ארגאן מיט דאס אייגענע פון זייערע
די צענטערנע פלאנצן ארויף אריינשטארבען און
ארויס מיין רינגע שטעקעלעך, פארמירען זיך די
פלאנצן. ד.ה. די מעגליכע זאמען, דאס דארפן
דאס אייגענע פערפונדערען, דאס אייגענע אין אר-
ניגע בליהע קאן פערפונדערט ווערען פון די אר-
ניגע פאלען, אדער זאמען; און אנדערע בליהען
קענען נאר פערפונדערט ווערען פון די זאמען
פון אנדערע פלומען פון זעלבנע מין, ווינטען אין
אונזערע טראגען אריבער די פאלען פון אים בלוט
זאם צווייטען.

די אייפאטע פון דעם עקספערמענטאלן
פאפולער פון שטעט אין דעם, וואס ער געהט
די פאלגען פון איין פלאנץ און בערערבער מיט
זיין די געזעס פון איינאנדער מיט פלאנץ נאר פון
דערנאכער משפחה. זיי ז.ב.ש. קען ער געהען
די פאלגען פון ליבענס און בערערבערען די פון
מען פון פאמערנאנצן און מיט דער צייט ארייסקר-
גאן א פון, וואס וואל זיין עהליך איז א ציטער
איז א פאמערנאנץ.
דאס צוואמענפארען צוויי פלאנצען פון פאר-
שירענע מינים, נאר פון דער ערנליכער משפחה איז
גייס פון די לייכטע וואסען, דעם אדערט א נויטע
רעפארמאנע און דער א סך נעדרלי. מען מאכט
דערנאכער עקספערמענטען, איינער עס געלינגט
עפעס צו דערנרייכען, און דער צווייטע ערנליכע
דאס ווערט געטון, איז צו בעשאפען א גייס פלאנץ
וואס וואל טראגען און זיך די פערמאנינטע מעלי-
פון ביינע געטאנען און ארין דערע שרינוט. און
דאס ווערט דערנרייכט און אין דעם רייכט זיך
גאט דער ערפאל און די געליכקייט פון די פון
עקספערמענטאלע אנדערקערנליכע און פאמערנאנצע
סטאטעס וואס זייערע איינפונדעלטען און די צעהנ-
לעיער און אלע צווייזייערע לענדער.

דער רבנות פון ג. לאנדס שטערן

נאכט פרידער אדער מיט א נאכט שפעטער, מ' פער גערגנפאלס ארום יענער זייט; און די אנטווארט האטער פון דער וועלט דאסזען פאר ייגענע נאכט געמאכט פארפערייטונגען נאך מיט וואסען אין פאראייניגט.

אז שטערן וואלען פאלען פון היטעל און און
ערשיינען, וואס מען קען פאסאמאכען יעדע נאכט,
פאסטערען עס אין נאכט, און וואס קלארע
דער רעד היטעל, אלץ מער פאלענדיגע שטערן
זעהט מען. אסטראנאמען גלויבען, אז די פאל-
שטערן וואס פאלען וואס ארץ דער ערד און
משך פון יעדען מער לעז ארץ זין אין די מיל-
יאונען; אבער די פאלע פאלענדיגע שטערן וואס
מענשען זעהען מיט די אויגען זיין פערזענליכע
סוף זעהר קליין, דאס איז דערפאר, ווייל מער ווי
דרייסיג פון דער אייבערפלאך פון דער ערד
איז פארגעסן מיט וואסער, וואו קיין מענשען נאך
פונען ווי נישט, ס'וועט אמת! און א שפּאַ, און
דערצו קענען זי הארטען קיין פאלענדיגע שטערן
נישט זעהן. ריינע שטערעס פון היטעל זעהן
קענען פארגעסן מיט פערשידענע היסטעריעס און
נישט דורכאנצונעמען ווארער, וואו קיין מענשען
נישט. נישט, מענשען, וואו וואוינען אין גרויסע,
קענען שטעט קענען קיין פאלענדיגע שטערן נישט
זעהן, ווייל די שטעט זעהען צו שטארק פערזיכטען
און דערצו קען יעדע מענש פאנאדערעס נישט
זעהן קיין סך פאלענדיגע שטערן.

דער איינציגער, ווייל פון די מאכט דאס פאלשען איינ-
צורען, אז איינער פון די מיליאנען שטערען וועלכע
זענען מיר ווערן, זינאנט רייסט ויר פליצט אפ מיט
דעםעל און פאלט אראפ און דער ערד, אבער דאס
און נישט רייסט. די שטערען וואס מיר ווערן זינט
און איינע פאלט דורך א טעלעסקאפ זענען ווייטע
וועגן און יעדע פון זיי איז א סך מאל גרעסער פון

בלוט אין א טייטערער זאפט, זאגט א דייטשער
ווערעטעל. עס איז דער סתאל פון לעבען, אזוי לאנג
דאס בלוט רינט אין די ארערען, אזוי לאנג לעפט
מען און לאכט מען, זארגט מען זיך און פרעגט
מען זיך, גלייך ווי די העלט זאלט געווען איינער
איינעם. עס איז נישט קיין וואונדער דאס די „זייל“
דע מענטשן האבען געקוקט איין בלוט מיט אוי-
פיל דורך-אין און מורא. אלע רעליגיעס זענען פיל
מיט רמוז און אבזעהענישען זיגען דער פיל-
טעריע פון בלוט. די בלוטנע קרפנות זענען זאגט
גוט בעקאנט. די אלע געטער האבען געטרונקען
בלוט און געדאס דערפון גרויס הנאה. ווערט דאס
בלוט פערלויטערט, אזוי זעהן ברנד ריין אמת.
דער לעצטער קלאס פון דיפס איז דער אנהייב פונ'ם
סוף, אהן בלוט קאן מען נישט לעבען, אזוי כדי
דאס בלוט זאל זיך נישט אפזעצן פאר דער צייט,
דאס די נאטור גיט געשמאלענעט און אפגע-
דאס מענטשן סעהר ווי ער פערמארקט. עס געהאט
אן מינע צייט פאר'ן בלוט דורכצולייפען דעם גאנצן
צען קערפער, פונ'ם הארץ ביז צום שפיץ פינגער,
האט און צוריק.

ראם בלוט האט וויכטיגע פונקציעס. בלוט דער-
 הארצט דעם קערפער אין דרייטער מען טאקע
 זיין א גרייטער פראטע, אבער אין דער מעגשליכער
 פארפאל אין גר-ווארעס; סיי ווער סיי ווייטער
 האט דער מעגשליכער קערפער די אייגענע טעם-
 פערמאטור. בלוט איז אויך דער סן פונם קערפער.
 ראם מעגשליכע בלוט פיהרט מיט זיך מיט שפיי-
 פאר די מיליאנען, מיליאנען צעלען, וואס מיר פער-
 מאנען. ער קומט קיינמאל נישט ליידיג דער נוסער
 בלוט-טראספארט, ער פיהרט מיט זיך מיט א וואס-
 פון גייערשטאף, כדי די צעלען וואלען קאמפא-
 טען, און פיהרט אוועק די נויטען, דעם אש, און
 די סאזשע פון דער פערברענגונג, וואס נעמט אן
 קערפער. אבער האט איז נישט אלעדינג. ווייל
 כאטש דער בלוט-טראספארט איז א גוטער-ברודער
 וואס גוט מיט א ברייטער האנד, איז נישט גוט מיט
 איהם צו פערשטעלען זיך. פאר פריינט האט ער פון
 כל טיב, אבער פאר די שונאים האט ער כליד-
 וואס טייטשן אהן רחמנות. דעם צאמן פון א בלוט-
 טראספארט פיהלען די מיקראארגאניזמען און די גלייכ-
 חברתניקעס וואס אסאקירען דעם קערפער. ווען
 נישט אסדר אסמקראפאט פונם בלוט, וואסלעך
 מעגשען געפאלען זיי פילען. ראם בלוט איז אנווער-
 רויטע ארמיי, וואס האלען אן אין קאמפען. בקי-
 צור, ראם בלוט איז מיט-חיים פאר די אייגענע און
 א ספחיות פאר פרעמדע מעגשליכע שונאים.

אמן מאקע רערפאר און מען איז גרויסע

אונזער אייגענער זון און טויזענדער און טויזלעכע
סאל גרעסער פון אונזער ערד, א שטערן קען אויף
ער ערד נישט פאלען, וויל צווישן דער ערד
און שטערן איז דער שטח אין פילעכע מיליאן
צווישען זי און קיין געגענט צווישן זיי נישטא.
און וואלט א שטערן געקומען אויז נאכעמט צו דער
ערד, אז זי וואלטען איינע דאס צווישט צוגעצויגען,
וואלט נישט דער שטערן געפאלען אויף דער ערד,
נאר די ערד וואלט אריינגעפאלען אין דער צוגריד
טער מאסע פון דעם שטערן, און דאס וואלט גע-
געווען עהנליך צו דעם, ווי מען וואלט א קליין שטיר
קעל איין אריינגעווארפען אין א גרויסען טאג קא-
כגע וואסער; די ערד וואלט אין דער דויער צוגליי-
כע מאסע פון דעם שטערן, כאטשנמאל צושטאל-
צען געווארען.

ראש, וזאת מיר רופען, פאטערע שטערען
וועגן גרעסערע אדער קלענערע שטיינער וואס
טראגען זיך אין וועלט־רוים. אויף זיי האט די שטיינער
וועגן קליינע און גיסט קיין אנגעליהטע דערפער
קעגן מיר זיי גיסט ווערען, אבער ווען אזא שטיין
קומט נאכהערס צו דער ערד, ווערט ער פון דער ערד
געצויגען אין פאלט אסאך. קערט פאלט צו דער
ערד מיט אזא געוואלדיגער שטעקקען, און רייפערדיג
זיך אין דער לופט ווערט ער אנגעליהט, און אין
אס די פאר טעגערען ווערט מען דעם שטיין, און
ראש מאכט דעם איינדרוק אז א שטערן האט זיך
אפגעריסן פון הימעל און איז אראפ־עפאלען אייף
דער ערד.

ראם ריב פון אים די פאלענער שטערען וועגן
 אזוי קליין, און איינער ווי דעררייכען די גרין, ווער
 רען זיי צושטאלטען פון פאלען אלס איינצולעבן
 טראפנים, וועלכע מען קען דערמאן עפנינען, סיי
 דאן איין דער איינערפאלק פון א ווער גלאטען
 שני, אבער א גריסע צאהל פון אועלכע שטערען
 פאלען איהם איין דער ערד נאנצעהויט. אוער
 קען שטערען דופט מען מעגטאיינען און מען קען זיי
 זעהן איבערשטעלט אין אים גרעסערע מעגאסט.
 פון צייט צו צייט קומט עס פאר אזוי, און
 די ערד געהט דורך, און טייל פון וועלטטרייבן, וואס
 די מעגטאיינען ווענען זעהן געריכט, און דאן פאר

מעדיצינישע נאטיצען

פון ד"ר י. טעץ

צרות. איז דאס בלוט אליין הערש קראנק, לא
עליכס, און פארוואס הערש דאס בלוט קראנק?
דאס בלוט איז רוז, ווי אלץ הייסען. די
קלינקע קומט פון דער ארמיי פון רושע צעלען,
פון העלכע מיר פערמאנען ארום 25 בייליאנען,
דאס זענען גרויס ווי א געניץ, קליינעקע שטויבעלעך,
פון העלכע עס געפינען זיך פיל מיליאנען אין א
טראפען בלוט. אס די בעזונדערע שויבעלעך זענען
געבירען אין מיליאנען, בייליאנען אין דעם מארק,
פון אונזערע פינער. ווי נוצען זיך אס וער גי-
אבער די בליטפארביק האלט אין איין ארבייטען
און שאפט אלץ נישט בלוט-מאטעריאל, מאכט זיך
אבער, וואס דער אסאראט הערש קאלט, ארבע-
צעלען איז צו ראפשאונע, אזוי לידס מען פון בלוט
דער צעשטערונגס-פראצעס פון די ירישע בלוט-
מאנעל. מען איז ארום אין בלוט. די גרעסטע קפ-
צנים אין דער העלט זענען נישט די וואס האבען
פערלירען זייער געלד, נאר טאקע די וואס זענען
געמאנען פליטה, מיט'ן בלוט-מארק. און אזעלכע
מענטשען זענען דא פיל. ווערש דער היינער מארק
פון די פינער קראנק, אזוי לידס מען פון א
שטערונג פון דער בלוט-פראדוצירע. און א גע-
זונטען מארק איז מען א לאיזעלה. אזעלכע קראנק-
הייטען זענען דא פיל און וואס קראנקהייט פרעגנט
נרתי.

א בלוט־קראנקהייט וואס איז געפֿעהרליך פֿארן
געזונד, איז דער "ביווער בלוט־מאנעל" וואס הייסט
איר אונזער דאקטארסעקערנז־לשון: "אנעמיע"
די קראנקהייט פֿיהרט שפֿאטער אדער פֿריער צו
אנאמיסצעהרונג פֿונ'ם קערפֿער. מען געהמט און
מען פֿאלט פֿון די פֿיס. ביז מ'זיט א קורצער צייט
צוריק האט מען געהאט דעם קראנקהייט נאר נישט
געקענט אייפֿינדן. א בלוט־קראנקער פֿון דעם סארט
איז געשען א פֿערליירענער. אבער וואו זיכר, האט
איר זיך חסמט! מיט א פֿאר יאר צוריק האט מען
אויסגעפֿונען א רפואה, וואס האט איינגעפֿונען וואונדער
דער. און דאס איז דאקט א פֿילנער ארמטקע!
לעבן; פֿשוט מען עסט א שטיק לעבנער אויף
הארטיקעס און מען האט דערפֿאר א נוצע וועטשערע.
הכלל עסט לעבנער מיט אדער אהן ציפֿעלעס און
איהר וועט האפֿען א רפואה פֿאר דער ביווער
בלוט־קראנקהייט.

לען אראפ די „שטערען“ און אנאמח'ען רעגנען
 דאס קומט פאר היפטענליך ארום דעם 15-סטען
 נאכעמער. און דערפאר האבען זיך אסטראנאמעס
 געזיט אויף יענע נעכט, עס זעהט אבער אים
 אז היינטיגעס טאג איז דער רעגנען פון די מענטשן
 דעסען נישט געזעהן אזוי גרויס הייל קען דאס זענען
 דעם נישט געזעהט.

אֵלֶּיפֶּיֶם וְהָאֵלֶּיפֶּיֶם קִיָּין לִינֶען
נִינֶען וְהָאֵלֶּיפֶּיֶם

הינסטע ציטען טאר מען נישט שרייבען קיין פאנטאסטישע גרעגורלענען, פון א היצענאפטליך-ענאנאמאליע, ווייל דאס איז עס און א פאנטאמאליע איז דעם טאג, ווען די גרעגורלענע הערט געשרייען ווערן ווערן און קריקליקס און דעם טאג, ווען די גרעגורלענע הערט אפגעדרוקט און נעמט ארויס אייניקלעך ווייטער העלט.

ערשט נישט לאנג פריער איז ערשינען אין דער-א היצענאפטליך פאנטאסטישער ראכטן וואו עס הערט צווישן אנדערען גרעגורלעס די וואו מען האט דעם העלד אריינגעפיהרט און א לאבאראטאריא וואו אים א פערזענלעכע ציעט סוף ווען ער האט נאר געזאגט א גוטע האפען די ווייטער און די אד פארמאגט געזיגט אז ער וואלט א ליגע, און דער העלד האט געזען גענוג ענטפערען אייף די ועל-ע פראגע און דאס ניי.

אז איז ער געווען א פאמאטיווע מיט דער צייט, ווען
דער ראבאן איז געשריבען געווארען און אפילו דאן,
ווען ער איז אריס פון דרום. אזוי איז ער פאר
ניכטעט מען אונז, אז איז דעם בעריהמטע קאסט
לאנד-יאדער אין לאנדאן האט מען איינגעפיהרט
אזוי אפאראט. דער אפאראט איז א מעכאנישער
דימאנסטראציע פון קריסטעלע איינפארשונגען, און
רעאליזאציע וועגט אז ער פארשייבעט דעם נייטיגקייט
עמאציעס פון דעם פערזענלעכער בישעט גער וואס
וועט אים פארהער.

די פאמאטיווע פון דעם אפאראט צוזאמען,
מיט צוויי מעכער, וואס קאנטראלירען דעם אפאראט
האט אז נישט לאנג צוריק געווען אפגערוקט אפער
דעם „לאנדאן אוילסטרייטער ניוס“. א שטאר נאך
וואס דער ווערמאל האט נישט אנוגעגעבן מערה
איינצעהייטען וועגען דעם אינטערעסאנטען אפאראט
וואס לאזט דעם פערזענלעכער קיין וועגן נישט וואס
און דעם שרייבער נישט פאמאטיווען.

אמפער נישט אלע בלוזדקראנקהייטען זענען
פון דעם בידען סארט און נישט אלע קראנקהייטען
קאן מען היילען מיט דער לעפער-מעדיצין, אט
למשל :

יהודי עמיצער פערלירט בלוט דורך א שניט
 אנאפעראציע, זכרונה, אזוי אז נישטא וואס צו
 זארגען זיך א סך, א מענטש קאן פערלירען א הריטעל
 פון זיין בלוט און פונקט צוהענגען בלייבען לעבען.
 די בלוט-סאפירק ארבייט איבערשטעלן און מין א ח
 וואך אדער צוויי קומט פאלד צוריק דאס נויטיגע
 בלוט-קוואנטום. בלוט-פערלירען, נאר נישט פער-
 לירען, מענטשען, פארקויפען זיגער בלוט פאר
 "פליזיטראנס-ספויועס" (פליזיטראנס-פערזאנען) פאר
 חולאים, וואס האבען פערלירען צופיל בלוט פיהר-
 לען דאס נישט.

אנדרערש איז דאס מער, איז מעגשען פאר
לויט פלוט טאגסלייך. צופילער. דאס געשעהט
ביי געוויסע נירעקראנקע, א וואנד אייפן מאנע,
דראס, און אנדערע קראנקהייטען. ביי וועלכע דאס
פלוט רינט ווי האסער. ווער עס לייגט פון די
קראנקהייטען, ווער עס שפייט מיט פלוט, פערלירט
אט דאס טייטען וואס נאך ווי די פלוט-פארק
קאן אפליפערען די נייטע פלוט-עמענטען. ווער
עס האט לא עליכס, מעררען, וועלכע פלוטינע און
ער פאנגענט זיך מיט פאפסקע רפואות, פער-
שטעהט זיך, און ער ווערט פאלר געל ווי א האקס
און דאס פלוט ווערט שווער ביי איהם. דאס נעמ
ליכע געשעהט אין די פאלע פון פערניפמאנע,
וואס פערשיינען דאס מארד, ביי מעגשען למשל
וואס זענען איינזעטענע דער געפאהר פון פליי-
פערניפמאנע. דאס איינגעג געשעהט ביי א געוויסער
געשעכטליכער קראנקהייט, וואס איז ווער ניש-
ט. איז מען היילט זי נישט וואס פערניפמאנע.
פרייע, וואס האבען א געוויסע און פערניפמאנע פלוט
פון 2 ביז 3 וואסען אינשטאט א פאר טאג אין דורש
אזוי ווער שווער קראנקהייט, וואס נאכט אונ-
טער דאס יאר פונט געווען, און דערפון איז גע-
רונגען אט דאס :

היום יאם האם בלז, דעם טייערסטען זאפט
אום מיר פערמאנע, איז געפער פוהלעט זיך מיר
און זיין פנים ווערט בלייב אדער געל ווי א זאקס,
זאל ער זיך לאזען אונטערזוכען דאס בלוט, מיר האב
בעד היינט אייגענע צייכענען מיטלען ווי אזוי צו אונ-
טערשיידען פערשידענע בלוט - קראנקהייטען
זאן אונד מיטלען ווי אזוי זיי צו
היילען. אפער מען טאר נישט ווארטען זעהר לאנג.
געזונט בלוט איז נויטגענד פארן קערפערליכען
און גייסטיגען גליק און לעבען. האט געזונט בלוט.

דער ליבאוויטער "הויה" און נאפאלעאנס מלחמה

פון בן-שלמה

די וויקיליכע "נאפאלעאן" פון דער סתם-דישער ליטע פארן חסידים הייבט זיך אן מיטן אלטען רבי'ס "הדר", וואס ר' שניאור זלמן האט געפונען אין הארשענא אין יאר תקל"ז.

און פון דעם חדר האפן עס אנגעהויבן אריינקומען די חסידים, וועלכע האבענדיג געדערעכט די נייע הויה פון חסידות פון ר' שניאור זלמן'ס אלטן, זענען געווארן אפמאכטען פון חב"ד אין אלע שטעט און שטעטלעך פון ליטע.

די חסידים פון אלטען רבי'ס חדר זענען געדען די יחידים סגולה, געקליבענע מענטשן - נירר סע צדיקים, גרויסע לומדים, פייערדיגע נשמות - בענגען, וואס זענען געווען גרויס איין קרבנות פאר דער נייער שיטה, וואס זיי האבען געשלאסען נאך צופאלענע.

זענען האט שניאור זלמן געהאט נישט סתם ווי א סתם חסידים אין זיין חדר אין לאזשענען, ער איז נישט געווען נאך אריינגענומען אין חדר און נישט געווען זיין שניאור זלמן האט געשטעלט גרויסע פארערגענען צו זייער חסידים און די פארערגענען זענען נישט געווען בלויז זענען זייער לומדות, נאך איין, און הייפסטעכליך, זענען זייער מרות, זענען אייפיהרגען.

פרוהער פאר אלץ האט ער געפארעט, און דער חסיד מו בלייבען אין חדר א לענגערע צייט. אייב מען לערענעט חסידות, פערדערעט חב"ד סוף מען עס דערלערנען גרוינדיק, ער רגל אהר קען קען מען נישט זענען קיין חב"דיק. האט יעדער חסיד געמאכט קומען מיט אנגעלייבטע פון ווייב, און ער קען בלייבען אין לאזשענען א לענגערע צייט, אייב מען איז נאך נישט געווען געוויינט, האט מען געמאכט האבען די ערלייבעניש פון מאסען.

אייב מען האט נישט קיין ערלייבניש פון שווער האט דער אלטער רבי נישט מקפיד געווען, זייל ער האט געווען אנערקענט, און איידיס קענען אמאל האבען גרויסע שוועריקייטען מיט זייער שווער און שווער, און עס וועט דערווער בעסער זיין, און מען זאל זיך איין אויפגען וואס מען נישט אשטעטלעך.

דער אלטער רבי איז אין דעם געווען אוי שטרענג, און אמאל איז געקומען איינער זיך אנפארטן אלס חסידות אין זיין חדר און האט געזאגט די ער ליבניש פון זיין ווייב צו פערבלייבען אין לאזשענע בלויז אין חדר צייט, האט ר' שניאור זלמן איהם צוריקגעשיקט איהם.

— צו וועגן צייט, צו לערנען חסידות, — האט ער איהם געזאגט.

אוינער האט געקענט בלייבען אין לאזשענע און זיך ערשטען צו די חסידות און די תורה וואס דער אלטער רבי האט אפט געזאגט פרייט, עס הייסט פאר'ן נאכגען עולם, און זיין חדר, וואס איז געווען פאר א יעדענעם, האט אוינער נישט געדענט אריינקומען.

מיט די ערשטע חסידים פון זיין חדר, איז ר' שניאור זלמן געווען אוי פארוואקסן, דאס יעדער האט געמאכט צוזאמען קינמאל נישט צו פירנען קיין געבורים מיט חסידים ווענען חסידות. פלוצלעך איז דערנאך האבען זיי זיך געמאכט מתיבתא צו מיט חסידים. אייב ערשטע האט זיי געשטעלט שווער רע קשרי ווענען חסידות איז ווער פליכט געווען מיט די ראויגע קשרי צו קומען צו איהם, צו ר' שניאור זלמן.

אייב און אופן האט דער אלטער רבי געדענט פערמיטען אומנומען מחלוקת און נישט

אויפ'גען די קריגערישע ליטוואקעס די אויגען. ער האט געזאגט שטיל און לאנגזאם זיך איינער ווארענען מיט זיין חב"ד אין ליטע. וואס די ליטוואקעס שטארקען, פיהרען מלחמה נעגן די חסידים, ער וועט שאפען וואס מער חסידים און יעדער חסיד וועט ווערן און אלץ א קאמל פון וואס חסידות וועט שטראמען און זיך חסיד בעהר אויס שפרייטען.

עס איז געווען א פאל פון פערמאכטען זיך מיט תורה גענען שווער און תורה האט נאכע פאקטען די שווער אבער נישט אהן גרויסע קרבנות. וואס נאך איינער ר' שניאור זלמן'ס חדר האט זיך געזאגט ווי געווען אייגענעם סתם, האט מען זיך אנגעהויבן שטארקען נעגן איהם און זייער חסידים פון אלע זייטען. וועלכע האט אנגעהויבן קאנצענטרירען אלע איהרע אפמאכען איין לאזשענע. דער חדר איז געווארען דער צענטער פון אלע מחגרישע אפמאכען. יעדער חסיד און סתם חסיד האט געקראכען דעם צוזאמען, "בחינה" ער האט הייסט עס, געהערט צו א "בחינה" פון דעם רבי'ס חדר, און דערפאר איז ער געווען סתם, "בחינה" פאלגען און איהם פיינען.

פון זיין חדר און איין די אנדערע, האט פלעגן ר' שניאור זלמן האט געלערענט די חסידים קומען צו איהם אין די הונדערטער הערען חסידות. אז זיי וואלט נישט מאכען קיין תנועה, קיין אויף כערליכע פערזענלעכע און א יפיהרגענע, לויט וועלכע מען זאל זיך דערקענען אלס חסידים. ער האט זיך אייך פערמאכט צו אריינזען פאר זייער נייער תורה. ווי האבען געזאגט זיין נאך פאר זיך אלץ, מחגרישע האבען זיין אבער געוואלט, זייער עס איז א חסיד, ווער געהערט צו דער "בחינה" און אויך נאך האט געהאט נעגן זיך די נאכגע מחגרישע וועלט.

געוויינלעך דעם חדר האט ר' שניאור זלמן פאקט א יאהר נאכדעם ווי ר' מנחם מענדעל ווער טעכטער איז אפגעפארען קיין ארץ ישראל הארט צו פערשטארקען דעם בעל שמים תורה. כל זמן ר' מנחם מענדעל איז געווען אין ליטע האט מען איהם געטראכט אלס חסידשער מנהיג, ר' שניאור זלמן האט זיך געהאלטען אין הינטער-גור.

ווען ר' מנחם מענדעל איז אומגעקומען האט איז ר' שניאור זלמן געווארען דער ראש, ער האט אייך דעם געזאגט דעם אומא פלייט ר' פער און אייך פון די אנדערע חסידשע פיהרער.

ר' שניאור זלמן האט פאקט ר' מנחם מענדעל פון מלחמה, וואס זיי האבען זיך געווענעט, דא וועט האבען א שווערע אפמאכען, האט איהם מנחם מענדעל געזאגט ביים צושיינען זיך — דא וועט א סך לידען, דער אהר וועט זיך אבער אריינזענען, איך וועל זיין מיט דיר, כאטש איך וועל זיך געפונען אין ארץ ישראל, הקריש ברוך הוא וועט זיך העלפען.

די שוועריקייט פון דער אפמאכען און די לייך דען וואס זענען פאר איהם פערזענלעכע, האבען איהם אבער נישט אפגעשטארקען, ר' שניאור זלמן האט זיך אריינגעווארפען אין זיין ארבייט מיט און

פיער און פרייט, וואס ער האט פערמאכט די הער צער פון הונדערטער און טויזנטער. די גרויסע מלחמה פון ליטע זענען געווארען זייער חסידים.

צווישען די חסידים פון רבי'ס חדר זענען אפילו געווען פריערדיגע נאכפאלגער און מקריבים פון וועלכע נאך, וואס שטארק האט ר' שניאור זלמן פערמאכט די הערצער פון די ליטוואקעס און אוי ווייט האט געוויינט זיין השפעה און דערפאר האט ער פאקט אוי שטארק דערזארגען די פערזענלעכע מחגרישע.

אוינער פון די חסידים פון דעם אלטען רבי'ס חדר איז געווען ר' משה מייזעלס, פון וועלכע, איינע פון די אייגענע פערזענלעכע פיהרערען אין חסידות-מחגרישע נעגן פון יענער צייט.

דער ראוינער ר' משה מייזעלס איז געווען נישט נאך א גרויסער למדן, און דריק, נאך אויף א שפראכע-קענער און דערפאר ווער שטארק אנגער נאכען אין די נאך היינט פערמאכטען.

דער ראוינער ר' משה מייזעלס האט צוליב זיין גרויסע קענטניש אין שפראכען געזאגט פער קאנטשאפט מיט בעריהמטע און איינפלוסריכע פער-זאגען אין איינלאז, בעזונדערס פראנצויזען, ער האט געזאגט א גרויסע נאכגעט צו די פראנצויזען, און ווען עס האבען זיך אנגעפאנגען די נאפאלעאן-שע מלחמה, איז ער געווען גענייט צו האלטען מיט נאפאלעאן.

אלס טרייער חסיד פון ר' שניאור זלמן, וועלכע ער איז געווען א ביסערער נעגער פון נאפאלעאן'ס דערפאר וואס ער האט געזעהן, און איהם א געפאר פאר ווערן און וויישיקט, איז ר' משה מייזעלס אייך געווארען א גענער פון די פראנצויזען.

און זיין געזעצשאפט ווי האט זיך געזעהן אלס ליבאוויטער רבי'ס היף, האט ממש געהערט צו נאפאלעאן'ס מלחמה.

אויב ר' שניאור זלמן האט געפיהרט נעגן נאפאלעאן א גייסטען קריג, האט משה מייזעלס געפיהרט נעגן איהם א וויקיליכע און סמשיהדיגע קריג.

אלס קענער פון פראנצויזיש פלענען צו איהם קומען די וויכטיגסטע פראנצויזען וואס האבען זיך געפונען אין ארץ ווען דורכגעפארען וועלכע, נאך פאלגען האט זיין געזאגט אפגעטען אין רוסלאנד לאנג און פאראויס איינער ער האט אנגעפאנגען זיין בעריהמטע מארש איין מאסקווע.

צוליב ר' משה מייזעלס שטענדיגע פריינד-שאפט צו די פראנצויזען, האבען די פראנצויזען געמיינט, אז זיי קענען זיך איין איהם פערלאזען, אלעמאל האבען זיי איין איהם געקוקט ווי איין אומאפגעשטען.

עס איז געקומען אוי ווייט, אז שפעטער זען וועלכע איז זיין געזעצ פערזענלעך פון די פראנצויזען, האבען פראנצויזישע געגעהאלען זיך מיט איהם בער ראטען ווענען פערשידענע זאכען, אפילו נאפאלעאן אליין האט זיך מיט איהם געזאגט אפמאכען.

און משה מייזעלס איז זיין אבער געווען געט שלאסען צו העלפען די רוסען נעגן די פראנצויזען ווען אייב דעם רבי'ס שיטה פארערט, און מען זאל ווערען נאפאלעאן'ס מלחמה, און ר' משה מייזעלס געווען גרויס צו סוף אלץ, וואס עס איז געזען אין

איהר וועט אייך א דריק און א פלעגל! זאל אייך נישט ווערען דער קאפ פאר מיר! ... איהר בער מיהט זיך צו געווינען צייט, איהר היינטשער כלב איהר, און אפשלעפען זיין נאכדאקט! מיט דער הילף פון איינער אנגעפירטע א סיינאלישע צענט פלעקס איהר פערמאכט סודות, איהר...

וואלדמאן האט מיט א פערזענלעך אפגעשטעלט ליפאטסקין:

— קיינער, וואס איז פרייט, ווייט נישט, און איהר וועט אייזט און פיי מיר, איך האב נאך גענוג שכל און קראפט, כדי צו שיען זיך אליין אהר הילף סוף הדר... אלע איינער פערזענלעכע און כוונה זענען מיר בעקאנט ווייז אויף פיל, אז ווען כוונות געהען געוואלט, וואלט איך דאס נאכגען די געקאנטע פער צייטען אנפאלגען מיט פאנצער-אפגעשטעלט... איך האב, אז דאס וועט איהר נישט לייקענען?

— איך וויל נארגיטש לייקענען, — האט ליי-פאטסקין מיט רוגה אויסגערופען — איך וויל אבער וויסען, וויאזוי איהר מאכט עס! און אט דערפער, כאטש שמועס איך אייזט מיט אייך, אנשטאט דעם, כוונען איך גלייך אייפן ארט אריינפאקען א קויל אין קאפ אריין... דערפאר האב איך אייך נישט דעגליי היינט פאלד אייפן ארט! ... הכלל, איך וויל עס וויסען!

— און איך האב נישט קיין חשק, אייך צו אייז פארמירען! ... איך גיב אייך די לעצטע געלעגנהייט זיין זיך צו ראטעווען, דער ליפאטסקין! אין דעם וואונדער צימער שטעהט א שטומער ערד, וועלכע דערגיטירט איינער יעדע פערזענלעך און פערזענלעך איינער יעדער ווארט מיט דער קאלטער פינגסט ליכטיקייט פון אומאמאמאט. מיט אבער נישט, אז איך גיב אייך דאס גלאס און דער וועלט אריין שרעק קעגן... דער גירל האט אייך געשאנקען מיט רייכע סמנים און דערהויבען אייך פון צווישען אנדערע

זיין כח, אז די וואונדער מלחמה זאל קומען. אז ר' משה מייזעלס געשטאנען איין דער וואך-פאזירט אומ מעשה:

און שווערצאן נעמען וועלכע, איז א קורצע צייט איינער די פראנצויזען האבען אנגעפאנגען ווער מארש, אייפערדיגע געווארען דער דארטנער און סענאל.

קיינער האט נישט געוואלט זיין אויף דאס און נעשעהן און הער עס איז געווען פאר דעם פער-אנטווארטליך.

זענען נאפאלעאן'ס שפייגעל, וועלכע מען האט געוואלט, געפינען זיך אין רוסלאנד אין די הונדערטער טעג, פערמאכטענדיג פאר דעם? אדער האט ערשטער פון די אייגענעסע, א רוב, זיך געלאזט אונטערקויפען, און אפגעטן די פערזענלעכע שטי קעגל ארבייט?

אלע אויספארשונגען האבען צו נארגיטש געדענט, אז אויפרייסונג איז געווען א געהימטע. און עס איז טאקע קיין וואונדער נישט געווען, וואס מען האט נאך נישט געקענט דערגעזעהן ווי אויף דאס איז געשעהן. די ארבייט איז דורכגעפיהרט געווארען טאקע פון נאפאלעאן'ס אנגעבען, אויף א העכסט געשיקטע און אויסערגעווענליכען אופן. מען האט נארגיטש געקענט פערשטעהן ווי דאס איז געשעהן און ווער עס איז פאר דעם פערמאכט הארטליך.

אבער טאקע צוליב דעם האט די וואונדע פאסירונג צו געווינען גרויס אויספערקומאקייט און אין די הויכע פערמאכטען אין רוסלאנד האט מען פיל געקענט ווענען דעם.

אויב א געהימטע האנד ארבייט זענען רוסלאנד פון אייגענע אוי געשקט, דער ווייטע האט עס קען פאסירען? דער ווייטע איז אדערע ארענאלע וועלכע נישט אייפערדישע ווערען אויף אנגעווענליכע אופן?

אבער וואס טוט מען ווייטער צו פערזענלעך אויגעזאכען? קיינער האט עס נישט געקענט זאגען און פשוט דערפאר וואס מען האט נאך נישט געדענט ווענען די אויסשטענדיגע און די אורזאכען פון דער שווערצאן אויפרייסונג.

עס איז אבער געווען איינער אין וואס רוב לאנד, א הויז די וואס זענען געווען דורכעס פער-אנטווארטליך פאר דער אויפרייסונג. וואס האט געוואלט זענען אלץ, דאס איז געווען ר' משה מייזעלס.

און נישט נאך ער האט געוואלט, ווי אוי דער שווערצאן ארענאלע איז אייפערדישע נאך ווארען, נאך דאס איז געוואלט, וואס נאכדעם, ווי עס איז זיין אוי נאך געוואלט ווער שווערצאן האבען זיין געוואלט נאכפאלגען ווער פריהערדיגע פלאן און אויפרייסען דעם וועלכער אר-סענאל.

דאס וואלט זיין געווען איך געזאגט געלונגען, עס איז נישט געווען קיין אורזאכען אהרונם נישט.

ר' משה מייזעלס איז אבער שוין געווען אויפ'ן ווייט פון רוסלאנד און דערווייטענדיג זיך האט עס האט פאזירט און האט עס דארף ווייטער פאזירען, האט ער גענומען די געהימטע שריט דאס צו פער-מירען און ער האט עס טאקע פערמירען. דער וועלכע ארענאלע איז געבליבען נאכדעם.

אנפאלעאן'ס אנגעטען האבען געכאפט א מלחמה און זיי האבען נארגיטש געוואלט, און קיינמאל נישט אויסגעפונען ווענען דעם, אז ר' משה מייזעלס האט עס געקעמפט נעגן זיין און געקעמפט צוליב ווענע רענדיג א יודישע מלחמה גענען נאפאלעאן'ס און האט די וואונדע מלחמה לאנג אין פאראויס, נאך איינער נאפאלעאן האט מיט זיין ארמיע געזאגט דערגרייכט די רוסישע גרעניצען.

מענשען, איינער פריי און אנאירעאלע נוסע פרייער-צימער; איינער טאכטער — איז אומאמא'ער ליכ-טיגער גליק. איינער משפחה-לעבען איז מוסטער-האפט. איהר וועט א געוונטער רייכער מאן און איהר האט א נוסען שם אין דער פאסירער נעשעל-שאפט! איינער פרוי'ס העלען, און צוליב איהר וואונדערפארע טאכטער, ווי אייך צוליב אייך גליק-ליך צוזאמענלעבען — ווארפט איהר א יארג שווער-ליכע פראפעקט! מאכט א סוף איהר מיט איינער פערזענלעכע, און הייבט אן צו פיהרען א ריין-מענשליך לעבען, כדי אפצוהאטענען איינער ליכ-סטע און באהענגסטע פון חרופים און בושות! איך וועל אייך בייחילפן זיין אין דעם!

פינגסט ליפאטסקין האט שווער געזאגט, אז פער זיין האנד וואס האט געוואלטען דעם רענאל-ווער האט זיך נישט א ריהר געטא פאר דעם און גענומענער פאזירען, וועלכע איז געווען געזענדיג צו וואלדמאן'ס הארץ.

— ס'איז ווער אנגענומען צו הערען! אייז-געזיכענען רייד! — דאס ער א זאג געטן מיט א קאלטען שטייבעל — איהר האט א נוסען ווייף, א פער א גענער קאן מען מיט איהם נישט ווייט מאד-כען. וואס פון איך שוין... איהר דארפט זיך רעגיר-פער נישט מוהר זיין! איך האב אייך נאך דער-פאר, וואס איהר האט מיר פערזענלעך א פיינער קאן פונדאנען נישט ארייס... הייסט עס, וואס איז מ'קאן נישט ארייס, וואס פאקט קען מען נישט אריין! ... ס'איז ווער נאט! און אייזט הארטע סך-זיכאדע, וואלדמאן: איך האב נישט ברוקע אייך צו דערהינגען... איהר וועט עס אליין סוף... וואס וועט ארויכענפיהרט ווערען אויף קונציג, אז איהר וועט זיך אליין וואונדערען, ווען איהר וועט א קוק סוף אייך זיך פון יענער וועלט...

— (אומאפגעשטעלט קאפט.)

סיגעיץ נאכ זשאטעז

19 (סענאציאנעלער ראמן)

וואלדמאן האט אבער ווייטער מיט א מאד-צער קאלטפלוזיקייט געשטעלט, ווי נישט איהם מיט-דען:

— איך וויל אייך פשוט ווארענען פאר אייז-ווערען שלעכטע פלענער... איך פערזיכער אייך, אז איהר געפנט זיך אין א לאפאראטארום פון א סענאט, וואס איז געווארען צו לעבען נאך מיטן סוף, און וואס האט זיך פערזיכערט פאר אלע צו-געלויבטע... פון דעם מאמענט און וואס איך האב אנגעהויבען א קאפף מיט אעולכע ליט ווי איהר וועט, האב איך זיך ארויפגעוועלט מיט א סענאטער וואס פון כלערליי פערזיכערונגען... זינט ווייטע, אז נאך האלפער נאכט קאן קיינער נישט אר-ווייט פון אט דעם צימער, נישט דורך דער סוף, און נישט דורכ'ן פאנצער, נישט פרגענוגט דער ביי א פערזענלעך וועקס-אויסדרייט פערזיכערען א-אלאריס-לעבען! אכט פון זי געפינען זיך כוונען דאס... און אייך דאך נאך דווארירט חסיד פאר ליצי... איהר האט זיך אריינגעקריגען איהר פאר צוועלף א ווענער, און דאס איז איינער גליק — אבער ארויסגיין פונדאנען וועט אייך נישט געלונגען.

דער מונד

וואס ער שטעלט
וואס ער שטעלט

נישט דאס און נישט יענז...

(צו זיפצען און צו לאכען)

און דערצו נאך אויפן הארצען
אנגערדייטע און צוויי.

וואס מ'זיט מיר כאטש, דו'ט'ן וועטער,
ווערער שווינדעלט און פערדירט -
מייע וואלדענדיגע וועקסלען
ביז צום יענעם פראקטאנירמ.

וואס דאס ווייבעל נישט גענויעט,
אז איך ברענג און שמוץ ביזן געלד,
וואס דאך אכער נישט געארט מיר,
וואס מ'איז יענעם אויף דער וועלט...

וואס מ'איז מיר פאר ענומע נפש
וואס דאס פערביטערט נישט געפלאצט,
און, ווי אויב מ'וואלט נישט וויינען,
און און אויפדער ווי געקראכט!...

אקעל בן פלעקעל

איי, א ווייטער'ל מיר האבען -

נישט קיין פרעסע און נישט קיין שניי,
פון סעקאן דעם ווייטערדיגען
מוט א האן דאך נישט קיין קריי.

ס'לייגט דאס ווייטערדיגע ס'ליידונג
אין די פנסטער אומגעשטערט,
און דער מסחר מיט די קוהלען
לייגט בתוכם טיף אין דרייער...

נישט א נעפל, נישט אן אויער
רוימעלט ויך פערקלעבט און פריהער,
נישט דעם מעם פון שניי דעם ווייטען
פיהלט דאך עמיצער און שפירט.

אמ - א ווייטער, ווי א יענעם,
אומגעלימפערט, בלאמירג גרוי -

מעהר ווירקליכקייט ווי חלום

אפילו אין חלום לאזען איהם נישט אפ זיינע טאג-דאנות

די אנציהענדיגע רעדע

מען האט אמאל געפרעגט ביי דעם בעריהמטען
רייטשען שריפטשטעלער שלייערמאכער'ן ווי אזוי עס
קומט, אז אין דער צייט ווען אלע אנדערע קירכעס
פוסטענען, איז ווי קירד שטענדיג געפאקט, און
דערצו נאך מיט יונגע פרויען און מענער און מיט
אפיצירען? -
און וועל איך דאס ערקלערען - האט
שלייערמאכער געענטפערט - קום אנאכיר איר,
אז מ'פרייגט וועט ווען זעהר יונג פאר סטוי
דענטען, נג, אז די סטודענטען קומען, קומען שוין
צוליב זי א סך יונגע פרויען און מידלעך, און די
אפיצירען קומען שוין דאן מכלילא...

נקמה איז זיס

שוואל: ווי קומט עס, וואל, וואס די געהומסט
דיר איינעם פאר אנדערעם? ער איז דאך דיינ
גערסטער שניא?
וואל: טאקע דערפאר, וואל ער האבן מ'ן
געקען פאר א שוויגער...

מוטער-ליבע

נאכט (צום קליינעם בעני): וואס נאר פנעלע,
ווער האט ביי איר אייגענעם דאס פגעסענער,
בעני: די מאמע, אבער עס איז נישט אהר
שולד, נאר פאפא'ס, ווייל ער האט זיך אייגענע
פייגען, ווען מאמע האט איהם געווארפען א טעלעך...

אנאנציהערעניש

היינט טאגס (צו א הארפס-מירעל): וואס
מיר, די שוויגערע, ביטו שוין אמאל פון א סך
ריסט געקויפט געווארען?
מירעל: דאס נישט, אבער א פאטש האט
שוין אייגער פון מיר געקויפט...

אויף נאווואמיעסקא

געקויפט ערשט מיט צוויי וואסען צוריק און שוין
האט ער געקויפט א גלאנץ.
קונה: אס דעם אנצונג האב איך ביי איר
קעמער: וואל, וועט איהר שוין אז איך
האב איך נישט אפגעמארט, ווען איך האב איך
געוואלט, אז איהר וועט פון דעם אנצונג האבען
גלענצענדיגע רעזולטאטען!

בערנארד שאו'ס ענטפער

צו דעם בעריהמטען ענגלישען שריפטשטעלער
בערנארד שאו'ס איז געקומען א יונגערמאן און האט
איהם גערעדט, אז ער האט ערשט אייגענע
זיין שטודיום אין מערען כדי צו ווערען א שריפט-
שטעלער.
- צוליב וואס עס זאגט ער? - פרעגט דער
בעריהמטער דראמאטורג.
- ווייל איך ווען דערמיט צו טון א טיבה
דער מענטשהייט.
- יא! - רופט ויך אן בערנארד שאו' -
צי וועט איהר מיט איינער שריפטשטעלעריי טון א
טיבה דער מענטשהייט, פון איך שטארק מסופק,
אבער איהר האט שוין די טובה געטאן דערמיט,
וואס איהר האט אייגענע עפען איינער שטודיום פאר
ראקטאר-מירעלען.

די מאדערנע וועלט

מאן (צו זיין פרוי): פארוואס מאטערסטו ביז
שטענדיג מיט קיפער דיר אלעמאל אלץ נייע קלייד-
דער, דיינ פריינדן בערמא וועסטו, אז שוין נאך
אנדערש. ווי קליידט ויך אזוי פאסט ווי מעגליך.
פרוי: אייך בערמאן איז נישטא וואס צו קיין
קען, ווי האט אלעמאל ליב צוצוהייערן צו ויך אלע
מענס אויפגעקראמקייט...

פאליטיה פון דער וואך

די פעלקערליגע האט ויך א געהייערעט צו
דער כחלמער'ס פראגע.
ווי געפאלט איר וואס מ'ן אנשיקעניש! נאר
אומגעשטעלט, ביי אונזער כחל, א פראגע-ציי-
ג, שוין ווענדער יא, ווערען שטענדיג פיר און
ווענען ביי דער וואך, וואס דאך דער שכל אליין,
אז ביי א פערשער וואך, וועט מען ויך דאך
נישט אומגעשטעלט זינען.

קומט אבער די פאליטיק און וואס אנדערש.
וועט ויך אן מיט פאליטיק, מיט ויך די פעלקער-
ליגע אריין, איך דאך א טענה: - סטייטש, מיר
ווענען דאך ביי דער וואך, פאלקערליגע קריין!
נעה דער צו דער וואך.
רוועלע פאלקערליגע ווייל איינער מאכען
א פאליטיק, רופט ויך א נייע קאנפערענץ פון די
מליכות.

שוין ווערען א קאנפערענץ! ארימער שלום
געפאלט, מען געהט דיר שוין ווערער געהטען אויפן
נישט אריין, וואס דער שלום קומט אלץ אויס צו
ליידען, מען רעדט אין די וועלט, אז דער שלום
איז שוין א נאנצער קאקער, צום סוף, געהט מען
ערשט רעדען ווענען א שלום, בכך עס איז נאך
פערמאן א גאלדקריי.
די פעלקערליגע האט אין איר ווארען ווער
וען שלום און -
און נייע שטארבען דערווייל צוויי מיליאן מענ-
שען פאר חנוכה.

א נאמער רעכנונג

מאמע, איך וועל דיר עפעס פארשלאגען.
- וואס?
- בארג מיר פינף דאלאר, אבער גיב מיר
דאך צוויי און א האלב פון די פינף, דאן וועל
איך דיר שולדיג בלייבען צוויי און א האלב און דו
מיר צוויי און א האלב, און מיר ווענעקייט.

איר קען

כ'קען א מירעל, וועלכער איז אוי געפעלען
איהר חנוכה, אז וי קען ויך קום דערווארטען אויף
דער צווייטער חנוכה.

כ'קען א קארנען יודען, וואס האט געוואלט
ווי געהטען דאס לעפען, אז ער אריין אין אנאפטיק
און געפאלען פאר צוואנציג גראטען סם. האט איהם
דער פראוואיר געוואלט: אז ער פערקויפט נאר
פאר פופציג גראטען - אז דער יוד האט געגעבן
פערט: אויב אזוי לוינט ויך עס נישט...

פון אויסלענדישען מער

א דאנסבאטער מענטש

ריכטער: איך האב דאך איך געוואלט, אז
איר בער'ן איך מיטן בערינג אז איך וואל איך דא
בער נישט ווערען.
אומגעשטעלט: איך האב געמאלט פערנעסען
נא דאנסבאטער, פון איך ווערען געקומען איך איינער
אפצוהאנגען.
ניעצה
- איך האב געבטען געקויפט אן אויסאמאביל,
איך וואל איהם אייבערשטען.
- פארוואס?
- ער געפאלט נישט מיין ווייב.
- אז שטענדיג און נאכער אויסאמאביל גיך
פעלט נישט איינער ווייב?
- יא.
- וואס איך איך אומגענוגען און איינער
פייסען איינער ווייב.

א פראגע פון א קינד

קינדער: - טאטע, פארוואס רענענט?
פאטער: - כדי דאס נראו וואל וואסען.
קינד: - פארוואס רענענט עס דא, און נאם,
וואס עס איז נישטא קיין נראו?
ער ווייסט

ער: - פארוואס צוויי צייטען אין לעבען, ווען
א מאן פערשטעט נישט זיין ווייב.
וי: - ווען?
ער: - פאר דער הייראט און נאך דער
הייראט.

ביים דאקטאר

דאקטאר: (צו פאציענטקע): איך פערשרייב
איר א מעדיצין, וועט איהר פאלד געוונדן ווערען.
פאציענטקע (צו ויך): נישט ביי זיין לעבען
וועל איך געהען די מעדיצין.

קויפט!

אויף צו לינדערען דעם קרוינס, דאך יעדער
גירנער, וואס פער קויפט.
(פון די צייטונג).

קיפט, יודען, קויפט!
קיפט, וואס מאכט ויך!
קומט איך עפעס צו דער האנט
קויפט - נישט פערמאכט ויך!
קיפט!

וואס דאס ווייב זי וואל א מאמעל,
קיפט!
קיפט!
און פון אומגען צו מער?
ווייב א מאן א גוטער -
קיפט!

ווייל איינער טאכטער א גירמאשינערעל?
קיפט!
ווייל א נייע הארדיא איינער ווענדער?
קיפט!

ווייל דאס ווייב אין קריינע פארהען?
קיפט!
א פילעט און וואל זי פארהען -
צו איר די גוטע יא, ווערען,
קיפט!

אוי ממחזקים? - נג, איז מילא!
וואס אז דא ויך וואס צו ווארען?
מען איז שוין אלץ איינס דערווארען -
קיפט!

אביסעל פערקעהרט

א מחבר, איז אמאל געקומען צו א רב און
געבראכט איהם זיין ספר פאר אנהאט. אז
דער רב האט א קוק געטון אויפן ספר, אז
ער שטארק אין עס געווארען.
- פארוואס רופט איהר ויך ד'ק? - האט
דער רב געפרעגט?
- ווייל איך הייס הייס דוד און מיי פאטער
ווער האט געהייסען קלמן, אזוי האט הייבט ד'ר
קלמנס - ד'ק - האט דער מחבר געגט
פערט.
- ניין, - האט דער רב איינגערופען - דו
הארפסט דעם טאטען רופען ד'ר און דעמאלט וועט
די האט הייבט מאכען דוד ד'ר קלמנס - ד'ק
(ווארען).

שפאס פון פאמיליע-ווינקעל

זי וועט שוין נישט געהן

פאטער: ווי לאנג איז דער שיער ארומגעגען
ביים א יונגעסאן?
מאמע: ער קויפט שוין היינטע וואך איר
אויסאמאביל.

צעהלעט ער

מאן: וואס נאר, מיין ווייב, ווי אלט דערסטו
היינטע יא?
ווייב (ווער א שלעכטע): וואס, דו האסט
שוין מער נישט וואס צו טון נאר צו צעהלען
מייע יא, ווערען?
מאן: דו ווייסט דאך די וועלט וואס א ווער-
טעל: "אז מ'האלט אין איין צעהלען, קומט נישט
ווייב די פרכה..."

אנאיווע נע חנוכה

איך וועל היינטע ווייטער פראגען מיין
אייגענע חנוכה.
- ביסט משוגע געווארען, ווער פראגעט עס א
אייגענע חנוכה?
- איר, אז איך האב אייגענע האלטען פון מיין
ווייב פערצן יא, פון איך אנאיווענער מענטש,
אז ער פאליען אנאיווענע חנוכה.

זי דארף זיין צופרידען

ילד (קרעכעט): אוי, וואס, האב איך ויך צו
שלאפען, אז איך האב אויך דערוועגן מיין ווערען
פון יענער וועלט.
מאן: טא, נארעלע, וואס וועט קרעכעט?
דאס פאטער דאך זיין ווער צופרידען, א קליינעקייט,
דעם ווערען געווען...

שווער צו פאמיליע

איך קען נישט געשליסען צי וואל איך
ווערען אויף דער חנוכה, צי נישט.
ווער האט דען חנוכה?
איך אליין.

(2) אונטערן פארזיך פנים פרעסע ליפנסקי איז פארגעקומען א פערזאנלונג פון די אינהאפער פון אפטיקסקולאדעם אין לאדזש האנדעלארזשע די פערזאנלונג האט זיך פונגעוואונט דער זייער פארגעס פון דראנסטערדאם די פארזיך, וועלכער האט אין א לענגערער רעדע פארגעסן די פערזאנלונג מיט דער טעטיגקייט פון דער קאמיטע צו נארמאליזירן די פרויען. נאך דער דיסקוסיע און רעפארטירן איז בעשלאסען צוהאלטן צו זעהלען א קאמיטע וועלכע וואל ספעציעל וואלען נארמאליזיראל פונעם נארמאליזירן די פרויען. עס איז אויכר געלעגען געווארען א פראיעקט צום רעגולאציע זעהען א קאסע פאר אלמנות און יתומים, וועלכע דארף אנהויבען עקזיסטירן פון מערץ 1930. נאך א דיסקוסיע זעהען דעם פראיעקט איז די פערזאנלונג בעשלאסען זעהען.

פראג, שניידער - מיטלער - פרייז
אין לאנד אלטער 1 מאי 2
זאל אייראפעיש
17 זענענער 17
בילדען צום פרייז פון 1 ביז 2 זל. צו בעקן
סען טעגליך פון 5 נאכט. אין שבת פון 11 פרייז
ביי דער קאסע פון זאל אייראפעיש.
דער זאל איז גוט געהיט. אדרבא געזכערט

ניי-ערפענט "SWIT"
היינט און פאלגענדע טעג!
גרויסע פרעמיערע!
גרויסע לעבענס-טראגעדיע אין דער הויפט-קאלע:
EMIL JANNINGS
אויפ'ן ערשטען סעאנס זענען אלע פלעצער 40 גר.

נור 5 פארשטעלונגען פון די בעסטע
פרייז פון 17 און זונטאג, דעם 19 יאנואר, 9 און אוועק
דראמע אין 3 אקטען
פון שלום אש.
דאס "יעקל שאפשאוויש" - ליבלינג פון לאדזער פובליקום א. קאלינסקי

גאט פון נקמה
שבת, ד. 18. 9 און אוועק
געד, ליבע און שאנדע
אין 4 אקטען

קאלינסקי און הארי אריעל
מיט'ן א שטיל פון די נא
אנאליטישע ארומיגקייט
שבת, ד. 18. 4 נאכט. און מאנאטאג, ד. 20 יאנואר 9 און. צו בילינג
פרייז, אלע פלעצער צו 1 זל. דער סקוים פרייזער בעקומט א בעסערן פלעץ
קאסע און
סען טעגליך פון 5 נאכט. אין שבת פון 11 פרייז
ביי דער קאסע פון זאל אייראפעיש.
דער זאל איז גוט געהיט. אדרבא געזכערט

ענטשולדיגונג
דערמיט בעט איך ענטשולדיגונג ביי ה.
ש. וילבערשטיין, גרויסהאנדל, שפיקאטאן 6.
מיט זכטונג
יעקב קליינמאן און פרוי
אנערפאהרענער
לאדזער הויפטאן
וועלכער וואוינט יעצט אין ווארשא אין בעזיצ
דאס א קאנטאר מיט א לאגער, וואס פערטער-
טונגען פון לאדזער היימער, געטל. אפערטען
אין ארמין, פון 3. נ. פאלקסלאט אונטער M. D. W.

וויכטיג פאר דאמען
ביי מיר בעקומט מען זיידענע
האטא-שטרימה
אין אלע פארבין פון 2 זל. אן ענצעל און הירט.
ביים אינקויפ פון 6 פאר 1 פאר גראטס
האט, 3 נאואמיסעס 3
אין דער נייט אפיציעל 2-טען שטאק.

ז. Dadyner
DR. MED.
אוראלאג
ספעציאל-ארט דאר בלאזן
נירען און אויגן-קראנקייטע
Piramowicza 2
(Olginska) Telef. 148-95
נעמט אן פון 1-2 און 6-8

Dr. ADAM GROSGLIK
Al. Kosciuszki 27
tel. 51-78
היינט און ערשטע קרענק
רעכענען און ליבעלינגקייט.
נעמט אן פון 4-7 און אוועק

וויכטיג פאר סאדע-וואסער-פאבריקאנטען!
א נייט פאטענטירטע קאנסטרוקציע
באלאנען-קראנען
וועלכע זענען זעהר פראקטיש.
בעקוועמער אין היינטיגע צייט
געבויט. זעהר קינסטלערישע
און מאדערנע אויספערטיגונג.
צו בעקומען ביי

פרייזער און וואלטשאנסקא 15
איינלאדונג
דעם 19. יאנואר, ד. 4 זיידער נאכמיטאג קומט פאר
אין אונזער אייגענעם לאקאל - ד.
יעהרליכע גענעראל-פערזאנלונג
אלע מיטגלידער ווערען הער. איינלאדונג. ביי א נישט גענייטער צאל
מיטגלידער, קומט די פערזאנלונג פאר צום 2. טערמין דעמאלטען טאג,
7 אונטער אין דעמאלטען לאקאל ביי יענער צאל צווייטע מיטגלידער.
סדר-היום: (1) ערשטונג, (2) האל פון 8 פערזאנלונג מיט א פרעזידענט,
(3) אויפערלונג דעם פארשיידענען פראקטישן פון דער פערזאנלונג און בעשעפטיגונג,
(4) בקריסט פון טעטיגקייט און טאקס פון פערזאנלונג יאהר, (5) בעשעפטיגונג דעם
בירושט און פון 1930, (6) וועלכע פון א פערזאנלונג און רעזולטאט-קאנסולט.
(7) פרייז פארשיידענע.
די פערזאנלונג פון גמילת חסדים-קאסע ביים גרינעס מארק 7
בעמערסונג: אום גיטע צו פערזאנלונג פון וועלכע-קאסע, בעקומט מיר נעמט, די מיט-
גלידער צו רעזולטאט די טאטאליטע פרייז-קאסע.

ענטשולדיגונג
דערמיט בעט איך ענטשולדיגונג ביי ה.
ש. וילבערשטיין, גרויסהאנדל, שפיקאטאן 6.
מיט זכטונג
יעקב קליינמאן און פרוי
אנערפאהרענער
לאדזער הויפטאן
וועלכער וואוינט יעצט אין ווארשא אין בעזיצ
דאס א קאנטאר מיט א לאגער, וואס פערטער-
טונגען פון לאדזער היימער, געטל. אפערטען
אין ארמין, פון 3. נ. פאלקסלאט אונטער M. D. W.

לעטשניצע
און רעזולטאט פאר קאנדידאטען
בזשעניצע 11, טעלעפאן 37-63
אפען פון 8 פרייז ביז 7 אונטער.

דיר אייניקל נאג, השלח, אויפן קר	1/2, 3/4, 5/8, 1 1/2
דיר שפילער אויפן קר	2-12
דיר לויטש הויט און בעל-הבית	1 1/2 - 12 1/2
דיר שפילער נעמען און רעזולטאט	2
דיר נאכדבלאט אויפן קר	1 1/2 - 12 1/2
דיר הויט נעמען און רעזולטאט	3-2
דיר שפילער אויפן קר	1 1/2 - 12 1/2

טעקסט-פארשטייט, שטארק-אפגענומען היינט-צו-טאג
אין פאקט, קינסטליכע בער-ווייניג-קאסע, האט
פערזאנלונג, טאטאליטע, ערשטע-טאג, פארשטע-טאג
פערזאנלונג און שטאט. אין רעזולטאט-קאסע
אנאליטישע אלע ארט אנאליטישע, אויך פלעכט אן ברום
אימפונגען נעמען שפילער-קאסע.
ביי דער רעזולטאט און נעמען און רעזולטאט
א רעזולטאט-אינסטיטוט.
דיר קאנסולטאט פארשטע-טאג
צווען-טאג 1-3-6
קאנסולטאט, קאנסולטאט, קאנסולטאט א. א. א.
רעזולטאט און רעזולטאט און רעזולטאט

וויכטיג פאר דאמען
ביי מיר בעקומט מען זיידענע
האטא-שטרימה
אין אלע פארבין פון 2 זל. אן ענצעל און הירט.
ביים אינקויפ פון 6 פאר 1 פאר גראטס
האט, 3 נאואמיסעס 3
אין דער נייט אפיציעל 2-טען שטאק.

ה' נחום סאקאלאוו
איינגאנג נאך פאר מיטגלידער.
ס'וועט געבעטען מיטגליד צו קומען 6.45
דערנאך וועט דער לאקאל געשלאסען ווערען.

ODCISKI KLAWIOL

ערשטקלאסיגער
שניידער (ריז)
וועלכער קען ציגנען און ניימען
סונדער-מעמערלעך פאר מערלעך
קען זיך מעלדען
ביי ב. יאקובאוויטש, פאמארקע 5.

געזיכערטע עקזיסטענץ פאר פרייע איבעראל
אייבערן דויערנדען קרייז נאכט אום די בעל-הבית
נאר צו 25 זל. מאנאטליך
קאן יעדע פריי ערלערנען נאך ביי מיר
גרינדליך מיט גארנטישע דעם פולען קורס
צושניידען און ניימען
היינט דער נייט-טאג ענגלישער מעמארדע
היינט וואונט קען יעדע שטעלען האבן גלייך פראקטיק
"CHIC ANGLAIS"
ALEJE 1 MAJA 20, 1 p. m. 24.

GRANIKI RUSKIE
TO WIELKOSPRAWNOŚĆ
KAZIMIERA PUZYŃSKIEGO
FABRYKA WYROBÓW PAPIERNIANYCH
WARSZAWA

DR. MED. A. URYSON
היינטיגע קראנקייטען
צוריקגעהערט.
נעמט אן פון 3 ביז 5 נאכמיטאג.
Konstantynowska 20, telef. 35-88.

וויכטיג פאר סאדע-וואסער-פאבריקאנטען!
א נייט פאטענטירטע קאנסטרוקציע
באלאנען-קראנען
וועלכע זענען זעהר פראקטיש.
בעקוועמער אין היינטיגע צייט
געבויט. זעהר קינסטלערישע
און מאדערנע אויספערטיגונג.
צו בעקומען ביי

פרייזער און וואלטשאנסקא 15
איינלאדונג
דעם 19. יאנואר, ד. 4 זיידער נאכמיטאג קומט פאר
אין אונזער אייגענעם לאקאל - ד.
יעהרליכע גענעראל-פערזאנלונג
אלע מיטגלידער ווערען הער. איינלאדונג. ביי א נישט גענייטער צאל
מיטגלידער, קומט די פערזאנלונג פאר צום 2. טערמין דעמאלטען טאג,
7 אונטער אין דעמאלטען לאקאל ביי יענער צאל צווייטע מיטגלידער.
סדר-היום: (1) ערשטונג, (2) האל פון 8 פערזאנלונג מיט א פרעזידענט,
(3) אויפערלונג דעם פארשיידענען פראקטישן פון דער פערזאנלונג און בעשעפטיגונג,
(4) בקריסט פון טעטיגקייט און טאקס פון פערזאנלונג יאהר, (5) בעשעפטיגונג דעם
בירושט און פון 1930, (6) וועלכע פון א פערזאנלונג און רעזולטאט-קאנסולט.
(7) פרייז פארשיידענע.
די פערזאנלונג פון גמילת חסדים-קאסע ביים גרינעס מארק 7
בעמערסונג: אום גיטע צו פערזאנלונג פון וועלכע-קאסע, בעקומט מיר נעמט, די מיט-
גלידער צו רעזולטאט די טאטאליטע פרייז-קאסע.

פיליג! - סאלידו
אויף די בעקוועמסטע בעדינגונגען
אויף א דעמערטאט ביז א סופער-טעקסטיל
אין נייט ראדיא
גאנצטאג 12
אייגענע ווערשטעטע. פאנאטישע טעל. 182-73

פיליג קונסט-פאטאגראפיעס!
נור א קורצע צייט!!!
צוליבן איינציגען קרייז, גיט איך די מעגליכקייט דער
געזעהרער קונסט-פאטאגראפיע, צוליב די פערזאנלונג פרייזען
פון די איינציגע ווי:
6 פאטאגראפיעס (1 פערזאנלונג)
6 זיידענע (1 פערזאנלונג)
12 שטיק (Express pictures) (2 פערזאנלונג)
אויסערדעם ווערען אויסגעפירט אויספארשטע לויט די נייט-טאג
פאטא-טעקסטיל מיט ספעציעלע ליכט-עקספערט, פאר גרופע-
אויספארשטע, ווי אויך פאר פערזאנלונג - בעדייטענדע הונדערט.
מיר עמפאהלען זיך דער געזעהרער קונסט-פאטאגראפיע
קונסט-פאטאגראפיעס אונטער
"PARISIEN"
30 פראנציזשקאנער 30

השבת אברה
נעכטען טאג אויך פאר
ווערען א טעקסטיל און א
ווערען אויך 50 זל. צאלט
17 קיינסטען אויסגעפירט
רעזולטאט 24 און דער
בירדע. דער עקספערט
קונסט פאר אונטער.

זאגניו זאלט וועלכע
sumę Zł. 115.
— wystawca Machel
Prajs pl. 5/5 1930 na
zlecenie J. M. Gothelf
oraz dowód osobisty
wydany w Lutemiersku
na imię J. M. Gothelfa.
Weksel zostaje unie-
ważniony. Oddać do
A. J. Gothelfa, Za-
wadzka 28.

דערהער
גיטע פערזאנלונג ערשטילט
אונטערייכט פאר דער-
וואקסענע אין פאלישע
יידישע און דייטשע
שפראכן צו בילינג פרייזען
לעסטאן, בזשעניצע 15

וויכטיג פאר סאדע-וואסער-פאבריקאנטען!
א נייט פאטענטירטע קאנסטרוקציע
באלאנען-קראנען
וועלכע זענען זעהר פראקטיש.
בעקוועמער אין היינטיגע צייט
געבויט. זעהר קינסטלערישע
און מאדערנע אויספערטיגונג.
צו בעקומען ביי

פרייזער און וואלטשאנסקא 15
איינלאדונג
דעם 19. יאנואר, ד. 4 זיידער נאכמיטאג קומט פאר
אין אונזער אייגענעם לאקאל - ד.
יעהרליכע גענעראל-פערזאנלונג
אלע מיטגלידער ווערען הער. איינלאדונג. ביי א נישט גענייטער צאל
מיטגלידער, קומט די פערזאנלונג פאר צום 2. טערמין דעמאלטען טאג,
7 אונטער אין דעמאלטען לאקאל ביי יענער צאל צווייטע מיטגלידער.
סדר-היום: (1) ערשטונג, (2) האל פון 8 פערזאנלונג מיט א פרעזידענט,
(3) אויפערלונג דעם פארשיידענען פראקטישן פון דער פערזאנלונג און בעשעפטיגונג,
(4) בקריסט פון טעטיגקייט און טאקס פון פערזאנלונג יאהר, (5) בעשעפטיגונג דעם
בירושט און פון 1930, (6) וועלכע פון א פערזאנלונג און רעזולטאט-קאנסולט.
(7) פרייז פארשיידענע.
די פערזאנלונג פון גמילת חסדים-קאסע ביים גרינעס מארק 7
בעמערסונג: אום גיטע צו פערזאנלונג פון וועלכע-קאסע, בעקומט מיר נעמט, די מיט-
גלידער צו רעזולטאט די טאטאליטע פרייז-קאסע.

פיליג! - סאלידו
אויף די בעקוועמסטע בעדינגונגען
אויף א דעמערטאט ביז א סופער-טעקסטיל
אין נייט ראדיא
גאנצטאג 12
אייגענע ווערשטעטע. פאנאטישע טעל. 182-73

פיליג קונסט-פאטאגראפיעס!
נור א קורצע צייט!!!
צוליבן איינציגען קרייז, גיט איך די מעגליכקייט דער
געזעהרער קונסט-פאטאגראפיע, צוליב די פערזאנלונג פרייזען
פון די איינציגע ווי:
6 פאטאגראפיעס (1 פערזאנלונג)
6 זיידענע (1 פערזאנלונג)
12 שטיק (Express pictures) (2 פערזאנלונג)
אויסערדעם ווערען אויסגעפירט אויספארשטע לויט די נייט-טאג
פאטא-טעקסטיל מיט ספעציעלע ליכט-עקספערט, פאר גרופע-
אויספארשטע, ווי אויך פאר פערזאנלונג - בעדייטענדע הונדערט.
מיר עמפאהלען זיך דער געזעהרער קונסט-פאטאגראפיע
קונסט-פאטאגראפיעס אונטער
"PARISIEN"
30 פראנציזשקאנער 30

השבת אברה
נעכטען טאג אויך פאר
ווערען א טעקסטיל און א
ווערען אויך 50 זל. צאלט
17 קיינסטען אויסגעפירט
רעזולטאט 24 און דער
בירדע. דער עקספערט
קונסט פאר אונטער.

זאגניו זאלט וועלכע
sumę Zł. 115.
— wystawca Machel
Prajs pl. 5/5 1930 na
zlecenie J. M. Gothelf
oraz dowód osobisty
wydany w Lutemiersku
na imię J. M. Gothelfa.
Weksel zostaje unie-
ważniony. Oddać do
A. J. Gothelfa, Za-
wadzka 28.

דערהער
גיטע פערזאנלונג ערשטילט
אונטערייכט פאר דער-
וואקסענע אין פאלישע
יידישע און דייטשע
שפראכן צו בילינג פרייזען
לעסטאן, בזשעניצע 15

שייטל-עז
צו מעסיגע פרייזען צו בעקומען ביי
פארזשערהא, קאמיטעט 5

Dr. med. Grzegorz Rozenberg
ספעציאל-ארט פאר מאנען, קינסטע, לעבער
און איבערליכע קראנקייטען
Gdańska 44 (דלוגא) tel. 224-44
נעמט אן פון 11.15-12.30 און 6-8 און.

אנעוועלט מיט א שטיק
זאפארט צו פערדינגען
ראדוואנסקא 43 ביי ע. שאשניעוויטש.

שפארט געלד!
די גוט בעקומען און לעבן
עקזיסטירענדע פראקטיש
נייט פון קראנקייטען און
בינדעט. עמפארשטע
רייכע אויספארשטע
פערזאנלונג בינדעט קרא-
וואקסען, און שפארט.
הערשאפט 31

אכטונג, שלאסער!
ביליג צו פערקויפן
שווייט-אפערט מיט א
פלאש, שרוב שטאק, בוי-
מאשין, דרעהבאנק, קא-
וועלדע, עווענטועל אי-
פערזאנלונג מיט'ן לאקאל
צו עמפארשטע ביי משה
ערשטלייט אלעקסאנדרי-
סקא 25 אין פאטער-גע-
וועלד.

